

ZPRAVODAJ

KRAJSKÉ MUZEUM
VÝCHODNÍCH ČECH

IV/2

Jak se již pomalu stává tradicí v průběhu 1. poloviny nového roku seznamujeme odbornou veřejnost a další zájemce z řad veřejnosti s našimi akcemi v terénu, které byly provedeny archeologickým oddělením KMVČ v Hradci Králové v předchozím roce. Tento krátký článek sleduje splnit 2 cíle. Je to především stručná a pokud možno přehledná informace všem zájemcům o obor archeologie a seznámit je s naší činností ve Východočeském kraji. Získat z těchto zájemců aktivní spolupracovníky, kteří budou soustavně spolupracovat s naším pracovištěm či budou alespoň informováni, kam mají hlásit narušení archeologických objektů v případech, že toto narušení zpozorují. Dalším cílem tohoto přehledu, jež je důležitý pro naše oddělení, je každý rok se alespoň jednou zamyslet nad naší roční prací. Shledávat aktiva a pasiva této práce, která byla v průběhu roku vykonána a vyvozovat z toho závěry tak, aby aktiv bylo v roce následujícím více než v roce předšším.

V roce 1976 bylo provedeno archeologickým oddělením celkem 49 záchranných a zjišťovacích výzkumů, terénních průzkumů a dalších akcí. V tomto roce byl dále prováděn ve spolupráci s AÚ ČSAV v Praze, již třetí sezonu výzkum v Tisové (o. Ústí nad Orlicí), v poloze Staré mýto, který byl referován ve Zpravodaji KMVČ již v minulém ročníku. Dále byl prováděn rozsáhlý a časově náročný záchranný výzkum v cihelně v Úhřeticích, ve které je již od minulého století známo bohaté pravěké a raně středověké osídlení. Význam této lokality přesahuje rámec Východočeského kraje. O výsledcích loňské sezony v Úhřeticích se dočtete na stránkách tohoto Zpravodaje na jiném místě.

- hu, zjištěna sídlištní vrstva v délce 37 m. Ze zmrzlého profilu získán rozpadající se pravěký střípek a pozorovány drobné bročky mazanice.
7. MILOVICE (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 684, SZ od obce. Narušena ojedinělá jáma, bez nálezů.
 8. MILOVICE (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 151, Z od obce. Opět ojedinělá jáma, patrně slezskoplatěnické kultury.
 9. MILOVICE (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 212, 187, 262. Celkem zaměřeno 15 objektů, patřících vesměs vypíchané keramice. Z obj. III byly získány střepy slezskoplatěnické.
 10. HOLOVOUSY (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 1 113. Narušen ojedinělý objekt, nedatováno.
 11. BÍLSKO (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 117. Porušeny 3 objekty, z nichž obj. 2 představoval obilnici. Z profilu získána keramika, datovaná do střední doby hradištní.
 12. BÍLSKO (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 95/1. Zjištěn rozsáhlý objekt, bez nálezů, podle výplně patrně neolitický.
 13. KONECCHLUMÍ (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 287/4. Narušen objekt, bez datovacího materiálu.
 14. KONECCHLUMÍ (o. Jičín). Průkop plynovodu, ppč. 112/1. V sousedství trasy plynovodu nalezen ojedinělý střípek pozdně hradištního charakteru.
 15. KAMENICE (o. Jičín). Průkop plynovodu, stavba II, úsek 0,3 - 0,4 km, u bažantnice. Narušen mělký objekt, bez datovacího materiálu.
 16. KOVAČ (o. Jičín). Průkop plynovodu, stavba II, úsek 0,8 - 1,1 km. Ojedinělý objekt, pravidelného profilu, nedatován.
 17. LUŽANY (o. Jičín). Průkop plynovodu, stavba II, úsek 3,0 - 3,1 km. Narušen menší objekt, nedatován.
 18. DRAŽKOVICE (o. Pardubice). Průkop plynovodu, parc. č. 324, 333, 341, SV od obce. Zjištěno celkem 6 objektů, z nichž byl částečně prozkoumán obj. 4. Nalezeny střepy, zl. závaží, mazanice a kameny. Laténská kultura.
 19. DRAŽKOVICE (o. Pardubice). Průkop vodovodu, parc. č. 394, 395, 396/1, 398, v poloze "Pískový kopec". Narušeno celkem 10 objektů. Záchraným výzkumem prozkoumány části obj. 5, 9, 10 (polozemnice). Získán početný keramický materiál, zl. žernovců z čediče Kunětické hory a mazanice. Laténská kultura.
 20. DRAŽKOVICE (o. Pardubice). Sběr v poloze "Hůrka", parc. č. 234/3. Drobné střepy laténskému charakteru.
 21. BARCHOV (o. Pardubice). Průkop plynovodu, úsek 0,0 - 0,5 km. Pročato několik jam černavé výplně, bez nálezů, patrně re-
cetních.
 22. STARÉ JESENČANY (o. Pardubice). Průkop plynovodu, parc. č. 209/1, 212. V průkopu zaměřeny 4 objekty, bez datovacího materiálu.
 23. NEMOŠICE (o. Pardubice). Průkop plynovodu, parc. č. 402/49, 402/50. V silně podmáčeném podloží zjištěno 8 objektů, bez datovacího materiálu. V okolí, na parc. č. 402/50 nalezeno několik atypických středověkých střípků.
 24. LOCHENICE (o. Hradec Králové). Rozšiřování železniční tratě, parc. č. 649/1. Zaměřeny obj. 11 - 19 a vybrán datovací materiál volutové keramiky a lengyelské kultury.

25. KOŠUMBERK (o. Chrudim). Terénní průzkum hradu a sledování zemních prací v prostoru purkrabství a kaple. Nalezeno větší množství keramiky z nádob a kachlů a skla. Středověk - novověk.
26. BENÁTKY (o. Svitavy). Terénní obhlídka situace na slovanském hradišti, které se rozkládá na S okraji Benátek. Konstatována pokračující devastace lokality.
27. HOLICE (o. Pardubice). Terénní průzkum středověké tvrze rozkládající se na parc. č. 24/1. Tvrz v terénu dobře patrná má čtvercovitý půdorys a v rozích jsou situovány kruhovitě rondely. Průzkum proběhl ve spolupráci s pracovištěm v Pardubicích.
28. NOVÝ BYDŽOV (o. Hradec Králové). Náhodný nález nádoby z kostrového pohřebiště ve spolkové cihelně (cihelna č. 1) na kat. č. 1090. Při naší obhlídce situace nebylo zjištěno narušení kostrových hrobů v břehu staré cihelny. Mladší doba hradištní.
29. LICIBOŘICE (o. Chrudim). Pokračování zjišťovacího výzkumu v poloze V dole na kat. č. 190, kde byly položeny 3 další sondy, které potvrdily osídlení S části terasy. V sondě č. 4 prozkoumán z větší části objekt kruhovitěho půdorysu. Nalezena keramika z počátku 14. století.
30. BLANSKO (o. Chrudim). Záchranný výzkum části objektu situovaného na levém břehu Žejbra na kat. č. 419/3 a 791. V objektu nalezeny zlomky keramiky, žel. předmět, zvířecí kosti. Další keramika sebrána na sousedních pozemcích na kat. č. 419/4 - 419/6. Laténská kultura.
31. JILEMNICE (o. Semily). Sledování průkopu, který byl vyhlouben v anglické zahradě situované jižně od zámku a západně od gymnasia, kat. č. 186. Při průzkumu zjištěno na profilu výkopu

- licované kamenné zdivo doplňované cihlami. Nalezeny pouze novověké střepy. Novověk.
32. VESKA (o. Pardubice). Ojedinelý nález nádoby v pískovně na parc. č. 453/1 a 458/1. Nádoba nalezena v sekundární poloze. Středověk - poč. 14. století.
33. DOUDLEBY N. ORL. (o. Rychnov n. Kn.). Záchranný výzkum v poloze "V Říštích", kde bylo při stavbě silnice narušeno několik sídlištních objektů. Prozkoumány 2 objekty. Datovací materiál nebyl získán.
34. ÚHLEJOV (o. Jičín). Provedena fotografická dokumentace a popis terénní situace na lokalitě Šluspárk (parc. č. 323, 324 a 325), kde se rozkládá hrádek. Dobře zachovalá situace hrádku, jehož povrch je zatravněn. Středověk.
35. JAROMĚŘ (o. Náchod). Sledování výkopu pro inženýrské sítě mezi nádražím ČSAD a Jakubským Předměstím. Ve výkopu zjištěny pouze recentní zásahy a novověké nálezy.
36. HRADEC KRÁLOVÉ - TRĚBEŠ. Sběr ve výkopu pro kanalizaci v ulici Na jezírkách před domem čp. 166, kde bylo nalezeno několik úlomků keramiky, mazanice, zvířecích kostí a kamenů. Střední doba hradištní.
37. HRADIŠTKO U VYS. VESELÍ (o. Jičín). Terénní průzkum v prostoru slovanského hradiště, které je situováno z části přímo do areálu dnešní vesnice.
38. ČEŠOV (o. Jičín). Obhlídka terénní situace v prostoru mohutné fortifikace náležející slovanskému hradišti, které je podle keramických zlomků pocházejících ze sběrů datováno do střední doby hradištní.
39. OSTROMĚŘ (o. Jičín). Terénní průzkum slovanského hradiště, při

kterém bylo zjištěno závažně narušení celkové situace na hradišti planýrováním středního valu a rozšiřováním sadu do dalších částí hradiště. Na základě hlášení do AÚ ČSAV v Praze a předání fotografické dokumentace byla svolána komise, jež projednala s místními složkami dodržování památkové ochrany této významné památky.

40. JEVÍČKO (o. Svitavy). Terénní průzkum v okolí kaple sv. Bartoloměje, která leží SZ od města. Získán poměrně obsáhlý soubor keramiky datované do 13. - 14. století.
41. ŘÍKOVICE (o. Svitavy). Terénní průzkum okolí domu čp. 32. Ze zemních prací, které probíhaly přímo v domě a jeho těsném sousedství byl získán menší, značně různorodý nálezový soubor keramiky ze 14. - 15. století.
42. HOLÍN (o. Chrudim). Terénní průzkum prováděný na polích cca 400 m JV od osady, kde bylo nalezeno několik keramických zlomků ze 14. a 15. století.
43. CHRUDIM. Terénní průzkum staveniště v bloku vymezeném Fibichovou ulicí a třídou Československé armády. Získáno několik neolitických a středověkých střepů.
44. CHRAST (o. Chrudim). Záchraný výzkum na parc. č. 890/10 na SZ okraji obce, po pravé straně silnice vedoucí z Chrasti do Rosic. Výplň objektu, jehož profil byl zdokumentován, byla šedočerná. Nebyl získán žádný datovací materiál. V sousedství tohoto nálezu je neolitické sídliště (parc. č. 909/1) a na parc. č. 901/5 byly dříve nalezeny i nálezy hradištní.
45. HOŘINĚVES (o. Hradec Králové). Na staveništi bytovek v blízkosti hřbitova na ppč. 432-1 byl proveden záchraný výzkum, při kterém bylo zjištěno 7 objektů. Dále byly zjištěna kulturní vrstva. Sídlíště patří slezskoplatěnické kultuře, patrně III. stupni.

46. HOLOHLAVY (o. Hradec Králové). Záchraný výzkum v průkopu pro vodovod po levé straně silnice Hradec Král. - Jaroměř. Na parc. č. 259/1 bylo narušeno 13 objektů. Většina objektů náleží kultuře s volutovou keramikou. Nejdůležitější je objev zásobní jámy, patřící kultuře zvoncovitých pohárů. Objekt 10, což je pravděpodobně příkop náleží lužické kultuře.
47. BENÁTKY (o. Hradec Králové). Záchraný výzkum na staveništi porodny prasat na parc. č. 255/1 a 260/1. Bylo zaregistrováno a částečně prozkoumáno 13 objektů z nichž většina náleží neolitickému osídlení, slezskoplatěnické kultuře a zvonc. pohárům.
48. TUNĚCHODY (o. Chrudim). Záchraný výzkum rozsáhlého objektu ve stěně cihelny, na parc. č. 569/1. Z profilu získány eneolitické střepy.
49. ÚHŘETICE (o. Chrudim). Průzkum skryté plochy na stavbu sušičky, na parc. č. 286/2. Získány zlomky keramiky lidu popelnicových polí a doby hradištní.

VÝZKUM POZDNĚ PALEOLITICKÉ STANICE
U TRUTNOVÉ

Slavomír Vencel

Na podzim r. 1975 objevil dr. V. Wolf povrchovým sběrem pozdně paleolitickou lokalitu, která byla předmětem výzkumu AÚ ČSAV Praha v srpnu 1976. Nálezíště se rozkládá při temeni široké ostrožny mezi Ličnou a Voletinským potokem na katastrálním území Voletin (především v jz. cípu ppč. 1164), ovšem poněkud přesahuje na k. ú. Poříčí. V sondách o celkové ploše přes 80 m² se našlo přes

2 tisíce artefaktů, přičemž na dvou místech výzkum zachytil nápadnější kumulace. Půdorysy objektů se však nepodařilo zjistit.

Mezi nástroji převládají převážně krátká škrábadla (asi 40 %). Druhou nejpočetnější skupinu představují rydla (15 %), rovněž převážně krátká; třetí nejhojnější skupinou nástrojů jsou nástroje s retušovaným týlem (10 %), tedy vedle variant čepelak otupěného boku i drobné hroty obloukovitě retušovaného týlu. Další typy nástrojů zastupují již jen jednotlivé exempláře. Z nich jsou pozoruhodné hroty s řapem, mikrolity, pilkovité nástroje, chopper atd. Z morfologického hlediska je zřejmé, že jde o novou, dosud neznámou pozdně paleolitickou industrii tvořenou směsicí prvků technokomplexu s obloukovitě retušovanými hroty a prvků okruhu s řapovými hroty. Drobný ahrensberský hrot z Voletin je prvním nálezem tohoto druhu v Československu a představuje zatím jeden z nejjižnějších zásahů této kultury. Druhý hrot s řapem není morfologicky vyhraněným typem, ale nejspíše prozrazuje vzdálený vliv swiderský. Drobné obloukovitě retušované hroty spolu s příčně retušovanými čepelkami vylučují možnost vztahů voletinské industrie k českým lokalitám okruhu Federmesser. Složení surovin souboru z Voletin (naprostá převaha baltského pazourku, ojedinělý výskyt tzv. čokoládového pazourku ze Svatokřížských hor v jižním Polsku) ukazuje na kontakty rovněž severním směrem. Z topografické polohy lokality lze soudit, že nositelé této industrie sem přišli odněkud z Poodří, neboť údolím Ličné lze snadno dojít k Žacléřskému průsmyku a přejít např. na horní tok Bobravy. Tato trasa zřejmě byla i přirozenou migrační cestou zvěře, kterou tyto lovci opakovaně sledovali. V okolí zkoumané lokality se totiž podařilo zjistit ještě několik dalších (i když zatím z hlediska počtu nálezů nevýznamných) nalezišť.

Lokalita poskytla kromě štípané industrie ještě něco artefaktů z valounů, ojedinělé uhlíky jehličnanů, sporný zbytek zubu zajíce. Stratigrafické ani radiokarbonové datování lokality není možné, na základě morfologického srovnání industrie s absolutně datovanými nálezy ze severního sousedství (z nížiny v Polsku a

Německu), lze však soudit, že pozdně paleolitické osídlení ve Voletinách náleží do období mladšího dryasu, tedy k samému sklonku pozdního glaciálu (rámcově 9. tis. př. n. l.).

Výzkum ve Voletinách ukázal, že poznání paleolitu východních Čech přinese ještě mnohé překvapení. Ukázal však zároveň na význam povrchového průzkumu, který podobné objevy umožňuje.

Publikace výzkumu se připravuje pro Památky archeologické 1978 (Nová pozdně paleolitická industrie z Čech).

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM V MILOVICÍCH
(OKRES JIČÍN) V ROCE 1976

Miloš Vávra

Při systematické kontrole trasy plynovodu Hradec Králové - Jičín zjistili pracovníci AO KMVČ v Hradci Králové v lednu 1976 narušené pravěké objekty i na území obce Milovice (okr. Jičín). Vedle řady neolitických objektů prořatých průkopem plynovodu, pro které byla příznačná černošedá výplň, byly zde zjištěny kulturní jámy z konce doby bronzové se světlejší výplní. Nálezy se soustředily na výraznou sprašovou vlnu "Nad Vorlem" obtékanou ze západu Rašínským potokem, situovanou jihozápadně od Milovic a zvl. na její východní část za silnicí Milovice - Bříšťany, kde bylo zachyceno neolitické sídliště s lineární a vypíchanou keramikou.

Po dohodě s archeologickým oddělením královéhradeckého muzea provádělo na této trati (ppč. 212) prehistorické oddělení Národního muzea v Praze v červenci 1976 zjišťovací výzkum, který byl původně zaměřen na okolí velké kulturní jámy II/76 zachycené v průkopu plynovodu. Vzorky nálezů získané z profilů objektu totiž

naznačovaly přítomnost ve východních Čechách dosud ojedinělé mladoneolitické lengyelské keramiky.

Za brigádnické pomoci studentů hořického gymnázia byla ve výzkumné sezoně 1976 skryta ve 3 sondách plocha cca 90 m² a zachycena jižní a závěr západní části obj. II/76. Jeho dosud zjištěné rozměry jsou 766 x 650 cm a největší hloubka v laloku c 170 cm. Z horních vrstev v tomto objektu byla získána pozdně lengyelská (moravská malovaná) keramika a při dně keramika vypíchaná, jež byla zkoumána i v samostatném objektu XIX/76. Východním směrem byla neolitická kulturní jáma II/76 porušena větším objektem II A/76 zaplněným barevně dobře odlišitelnou výplní s keramickými nálezy další, podstatně mladší složky zdejšího pravěkého osídlení - slezskoplatěnické kultury doby popelnicových polí. Na základě zlomkovitého keramického materiálu předpokládáme, že i zjištěné dvě řady kúlových jamek na skryté ploše v okolí objektů orientované SZ - JV. směrem, mají vztah k této fázi osídlení.

Na ploše výzkumu byly tedy rozlišeny tři odlišné fáze zdejšího pravěkého sídliště, dvě mladoneolitické kultury (lidu s vypíchanou keramikou, pozdní fáze lengyelské) MMK (keramiky a sídliště slezskoplatěnické kultury). Zvláště dvě poslední kultury a charakter jejich nálezů jsou pro pravěk východních Čech důležité pro stále malý počet zkoumaných sídlišť. Během výzkumu byl odborně získaný materiál rozšířen o sběry místních archeologických amatérů ze stejné polohy. Byly to soubory s vypíchanou a mladohalštatskou keramikou.

Z milovické lokality "Nad Vorlem" byly známy od roku 1957 nálezy kultury s vypíchanou keramikou a při výzkumu v roce 1976 došlo k závažnému obohacení našich poznatků o zdejší pravěkém osídlení s možností doplnit málo známé stránky života tehdejšího obyvatelstva.

Výzkum v Milovicích bude pokračovat i v roce 1977.

Bývalá Kopistova cihelna v Úhřeticích (o. Chrudim) je již od počátku tohoto století známá svými pravěkými nálezy. V r. 1901 zde prokopal J. L. Píč větší část slezskoplatěnického žárového pohřebiště (Pam. arch. XX, 1903, 467). Současně na sebe upozornily nálezy únětických kostrových hrobů. Nálezy neolitické, uložené většinou ve velkých jamách s chudým materiálem, byly sledovány pouze tehdy, když byly nalezeny nádoby celé. První výzkum neolitických objektů byl proveden až v r. 1936 ing. J. Bernardem pro muzeum v Pardubicích. V r. 1943 zde byly zkoumány první půdorysy neolitických chat (AR V, 1953, 589 - 593). Další neolitické nálezy byly zachráněny Dr. E. Hadačem v r. 1944. V letech 1953 - 1959 zde byl příležitostně prováděn záchranný výzkum V. Vokolkem a Sl. Venclem, kterým byly zachráněny objekty patřící většinou šáreckému stupni volutové keramiky (Sl. Vencel, Acta musei Reginaehradensis V, 1963, 3 - 63). Poslední záchranné výzkumy zde byly provedeny v šedesátých letech L. Skružným a P. Šebestou.

Všechny tyto záchranné akce se omezovaly pouze na bezprostřední záchranu ohrožených objektů. Jejich vzájemný vztah nebyl sledován a tak unikala mnohá závažná pozorování. Teprve v r. 1972 začal systematický záchranný výzkum, prováděný na západní stěně cihelny archeologickým odd. KMVČ v Hradci Králové (M. Vávra).

Na podzim 1975 byla na západní straně cihelny skryta buldozerm plocha 240 x 30 m na poli parc. č. 451 a v místech bývalé třešňovky a polní cesty (parc. č. 971). Skryta byla ornice a "kult. vrstva" v síle 60 - 70 cm. Již v tomto horizontu se rýsovaly roz-

sáhlé objekty. Sběrem jsme získali četné nálezy neolitické a únětické. Ojedinelé nálezy kultury jordanovské naznačovaly možnost výskytu objektů i z tohoto období. Celá tato plocha byla na jaře 1976 připravena k těžbě a bylo nutno urychleně přistoupit k záchrannému výzkumu. Ještě před výzkumem jsme buldozerem nechali shrnout 20 cm silnou vrstvičku až na čisté sprašové podloží.

Těsně před těžní stěnou cihelny byl vytyčen pás 115 m dlouhý a průměrně 9 - 11 m široký, rozdělený na 10 m široké sektory, jejichž číslování navazuje na předchozí výzkumy. Prozkoumány byly sektory XIV - XXVI. V severní části výzkumu byl odkryt ještě pás 5 m široký a 35 m dlouhý v sektorech XXXI - XXXIV. Celkem bylo v r. 1976 prozkoumáno 1 225 m².

Výzkum v r. 1976 byl prováděn v květnu až říjnu pracovníky AO KMVČ v Hradci Králové (V. Vokolek, E. Kamenická). V letních měsících červenci a srpnu byl výzkum financován AÚ ČSAV v Praze a byl podniknut se studentskou brigádou gymnasia v Chrudimi. V ostatních měsících pracovníci AO prováděli výzkum sami.

Celkem bylo prozkoumáno 38 objektů (č. 16 - 52), z nichž volutové keramice jich patřilo 9 (snad i chata č. 30), vypíchané keramice rovněž 9, jordanovské kultuře 2 objekty a únětické kultuře 9 objektů. Nadatovaných objektů bylo 5 a 2 objekty byly recentní.

Volutové keramice náležely objekty 18, 22, 24, 25, 27, 29, 37, 44, 45 a snad i část chaty obj. 30. Objekty představovaly především nepravidelné jámy, poměrně mělké (obj. 22), někdy značně rozsáhlé (obj. 29 - délka 16 m) a obsahovaly málo keramického materiálu. Další typem byly mělké oválné jamky (obj. 25, 27, 37), v jednom případě byla jáma pravidelně kruhovitá (obj. 44). Obj. 45 byla rozsáhlá jáma, patrně stavebního charakteru. Zajímavé jsou objekty pravidelného kruhovitého tvaru, zásobnicovitého charakteru. Obj. 18 měl malé rozměry a nelišil se

tvarem od zásobních jam únětických. Obj. 24 byla hluboká kruhovitá jáma, patrně také zásobního charakteru, kde byly nalezeny i 2 soupravy kamenných drtidel.

Volutové objekty se rozkládají především v severní části prozkoumané plochy a směrem k nejvyššímu bodu sprašového návrší houstnou. V této části byl nalezen severní základový žlab chaty (obj. 30), široké ve vnitřním prostoru 6 m. Ve výplni žlabů byly nalezeny střepy volutové a jeden střípek vypíchaný. V prostoru chaty byl objeven pouze objekt volutový (obj. 25) a recentní jamka (obj. 26). Severovýchodní roh chaty byl narušen únětickou jámou (obj. 30 A). Rovněž v okolí chaty byly prozkoumány pouze objekty volutové keramiky. Je zajímavé, že v okolí chaty nejsou stavební jámy. Datování chaty je doposud sporné, s rezervou ji klademe do období volutové keramiky.

Výplně objektů měly většinou šedohnědou barvu. Keramický materiál je poměrně chudý a patří do mladého stupně volutové keramiky. Ve výzdobě se jasně projevuje moravský vliv. V obj. 45 byla nalazena ruka velké hliněné plastiky, zdobená rytou výzdobou. Ostatní nálezy jsou vzácné - zlomky hlazených kamenných nástrojů, častější jsou drtidla na obilí a několik kusů štípané pazourkové industrie. Z koštěných nástrojů se zachovala šidla.

Vypíchané keramice patřily obj. 20, 28, 38, 39, 43, 48, 49, 52 a chata 32. Z typů jam je to především stavební jáma, obj. 20 a hliník, obj. 38, zatím odkrytý jen částečně. Obj. 52 byla jáma osmičkovitého půdorysu. Ostatní objekty byly mělké, většinou oválné (obj. 28, 39, 43, 49) s nepatrným množstvím keramického materiálu.

Část chaty, obj. 32, patřila do této kultury. Byla odkryta západní stěna, tvořená žlabem, dlouhá téměř 10 m. Východní část byla zničena hlubokou skrývkou buldozeru. U severního konce byly zjištěny 3 kúlové jamky. Tento typ chat je dobře znám ze sídliště vypíchané keramiky v Plotištích n. L. (o. Hradec Králové).

Výraznější keramický materiál byl získán pouze z velkých objektů. Obj. 20 patřil starému stupni vypíchané keramiky, témuž stupni patří i chata 32. Zdá se, že sem patří i většina malých objektů s nepočetným materiálem. Obj. 38 a 52 náležely mladému stupni.

Objekty vypíchané keramiky se soustřeďují v JZ části odkryté plochy, která tvoří periferii neolitického osídlení a patří k části osady, zkoumané M. Vávrou v minulých sezonách. Výplň objektů je hnědočerná a liší se od objektů volutových.

Nejdůležitějším nálezem letošní sezony výzkumu v Úhřeticích byly objekty patřící jordanovské kultuře. Byl to především rozsáhlý hliník (obj. 31), z něhož byla prozkoumána východní ohrožená část v délce 10 m a šířce 16,50 m. Dno hliníku bylo členěno ve spoustu laloků a nepravidelných jam. Hliník narušil několik objektů volutových i vypíchaných, které jsme však ve spodních partiích bezpečně odlišili. Prozkoumaná část obsahovala velké množství keramiky (několik tisíc jedinců), několik broušených kamenných nástrojů a štípané industrie. Zvířecí kosti byly poměrně dobře, zvláště ve spodních partiích, zachovány.

Další objekt 50 byla pravidelná kruhovitá zásobní jáma, obsahující střepy zdobeného džbánu a větší zásobnice.

Únětické kultuře patřily obj. 16, 19, 23, 30 A, 33, 34, 36, 51 a kostrový hrob, obj. 17. Většinou to byly pravidelné kruhovité jámy zásobního charakteru, se stěnami rozšiřujícími se do stran (obj. 16, 30 A, 36, 51), někdy značně hluboké (obj. 23, 34). Vedle těchto objektů se vyskytly malé oválné jamky (obj. 19, 33).

Keramický materiál je dobře pálený, někdy leštěný, zvláště na koflicích klasického typu a miskách. Datováním patří prozkoumané objekty do mladé fáze východočeské únětické kultury.

Téměř ve všech zásobních jamách, hlavně ve vrstvě nad dnem, byly nalezeny hojné lastury říční škeble.

Při stěně cihelny byl nalezen kostrový hrob, obj. 17, který byl již v minulosti jednou odkryt. Ve výplni nalezeny rozházené lidské kosti, střepy a recetní předměty (žel. hřebíky).

Několik objektů bylo bez nálezů. Jsou to především malé oválné jamky (obj. 41, 46) a část žlabu, snad zbytek chaty (obj. 42). Obj. 21 byla jáma ve stěně cihelny, již jednou zkoumaná, patrně Sl. Venclem. Obj. 35 byl kostrový hrob, zničený buldozerem. Ve zbytku hrobové jámy byla z kostry nalezena pouze spodní část lebky. Hrob byl bez milodarů. Podle situace a charakteru výplně nepovažujeme tento hrob za únětický. Obj. 26 a 40 byly recetní jámy, vzniklé kopáním jam pro ovocné stromky.

Další etapa záchranného výzkumu v Úhřeticích ukázala, že západním směrem je velmi husté pravěké osídlení, především neolitické. Půdní podmínky jsou velmi dobré a umožňují dobrou čitelnost půdorysů chat i kúlových jamek. Nejdůležitějším zjištěním je objevení sídliště jordanovské kultury, které je prvním ve východních Čechách. Množství keramického materiálu, získaného především z hliníku 31 umožní zařazení této kultury v rámci kultury lengyelské. Výzkum v Úhřeticích je dobrým protějškem výzkumu v Plotištích n. L. a srovnání materiálu, především neolitického, z obou lokalit, může ukázat lokální skupiny i v rámci východních Čech.

Výzkum v Úhřeticích bude pokračovat i v r. 1977. Archeologický výzkum této lokality je zařazen i do plánu těžby cihelny.

DALŠÍ HROBY Z DOBY STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ
V LOCHENICÍCH, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Jiří Zeman

Při hloubení rýhy pro plynovodní potrubí v katastru obce Lochenic, na mírné terénní vlně nad potokem Olšovkou západně od silnice na Jaroměř, byly v r. 1974 porušeny 3 hroby z doby stěhování národů, které prozkoumal V. Vokolek z Krajského muzea v Hradci Králové. Na základě jeho upozornění a vzájemné dohody provedl pak Archeologický ústav ČSAV ve spolupráci s Prehistorickým oddělením filosofické fakulty UK v době od 16. 8. do 3. 9. 1976 zjišťovací sondáž, při níž byly odkryty další tři hroby.

Hroby měly obvyklou orientaci západ-východ a v průměru dosahovaly hloubky okolo 1 m od současného povrchu. Jejich výplň se barvou a strukturou téměř neodlišovala od sprašového podloží, takže rozeznání obrysů bylo velmi obtížné. Přesto, že hroby byly krátce po uložení vyloupeny, jak o tom svědčí přeházené části koster, poskytly poměrně bohatý materiál (keramiku, spony, nože, nůžky, klíč, přezky, různá kování, část skleněné nádoby, hřebeny, skleněné i jantarové perly aj.), ukazující rámcově na mladší fázi doby stěhování národů, tj. sklonek 5. až pol. 6. století. Je nápadné, že podle výbavy lze zatím označit všechny zjištěné hroby jako ženské.

Památky z mladší fáze doby stěhování národů, reprezentující poměrně krátký časový úsek před trvalým osídlením našich zemí Slovany, patří k vzácným objevům. Na katastru Lochenic je to však již třetí naleziště z tohoto období. Při pravé straně silnice na Jaroměř na návrší nad Třotinou odkryli v l. 1953 - 1954 pracovní-

ci hradeckého muzea 7 hrobů a jeden nedaleko odtud v prostoru místního kravína. Navíc byly získány další nálezy z porušených hrobů z cihelny v sousední obci Nedělišti. Taková situace na úzce vymezeném prostoru nemá u nás obdoby a skýtá jedinečnou možnost k řešení závažných otázek rázu chronologického, sociálně-ekonomického a etnického bezprostředně před slovanskou kolonizací. Další výzkum se proto jeví jako perspektivní a mohl by být realizován v rámci spolupráce všech zmíněných institucí i díky dosavadnímu pochopení a ochotě ze strany vedení JZD Obránců míru v Předměřicích, na jehož pozemcích uvedené lokality leží.

DALŠÍ VÝZKUM HRADU VIZMBURKU V ROCE 1976

Antonín Hejna

Od počátku července do konce září byla uskutečněna pátá etapa výzkumu na hradě Vizmburku, k. o. Havlovice, o. Trutnov. Po předchozích etapách, kdy byly odkryty jižní část západního objektu, jižní trakt paláce s tzv. hodovní síní, jižní a střední část vlastního paláce a kdy byla provedena hrubá skryvka celého severovýchodního sektoru a k němu přilehlý parkán, se výzkum v roce 1976 soustředil jednak na plochu severního parkánu, jednak na jižní plochu nádvoří.

Na severním parkánovém ochozu byla již v roce 1975 odkryta část objektu na čtyřbokém půdorysu, svázaného s obvodovým zdívkem vnitřního hradu, který byl zprvu považován podle své situace v blízkosti válcové věže za součást architektury vnitřní brány. Výzkum v roce 1976 však bezpečně prokázal, že tento objekt, tvořící čtyřboký risalit s vnějším rozměrem 4,7 x 7 m, založený na ploše parkánového ochozu, měl pravděpodobně funkci kovárny, nebo spíše ještě zbrojířské dílny. Na jeho podlaží s rozměry 3,7 x 5 m, vyloženém pískovcovými deskami, byla odhalena obdélná pec

s kamennou konstrukcí, široká 170 cm a dlouhá 230 cm, s tope-
ništěm zahluobeným 40 cm pod úroveň podlahy. Šířka vlastní ko-
mory byla 100 cm. Pec byla situována téměř v ose objektu a při-
sazena k severní obvodové zdi. Ve výplni pece i na dlažbě bylo
nalezeno velké množství železných slitků a odpadu. Úroveň podla-
ží tohoto objektu, jehož přízemní prostora byla pravděpodobně
zaklenuta dvěma poli valené klenby, ležela 6 m pod korunou obvo-
dového zdiva hradu, pod příkře spadajícím souvrstvím sutí.

Výzkum jižní plochy vnitřního nádvoří byl založen od vnější
strany v místě 2,5 m široké mezery mezi západním objektem a již-
ním křídlem paláce. Pod souvrstvím destruktivních sutí byl v hloub-
ce 3 - 4 m pod povrchem zachycen kamenný práh z jediného kusu
opracovaného kamene. Celá situace tohoto místa ukazovala zřetel-
ně, že mezera mezi oběma objekty, považovaná původně za boční
branku, představuje vnitřní bránu do hradního nádvoří, přístup-
nou z roviny ochozu. Ostění brány bylo po zánku hradu vylámáno a
v obou stěnách zůstal uchován jen negativ původního členění
s oboustranným pravouhle hráněným výstupkem.

Postupná skrývka sutí uvnitř nádvoří odhalila nádvořní fron-
ty jižní části západního objektu, jižního křídla paláce a celou
stěnu paláce s dochovanými dveřními i okenními otvory. Hloubka
skrývky dosahovala na okrajích 5 - 6 m, ve střední části nádvoří
3 - 4 m. Na západní i východní straně bylo dosaženo původní úrov-
ně, jež byla vyložena dlažbou z drobných říčních valounů. V de-
struktivním souvrství bylo nalezeno mnoho profilovaných architekto-
nických fragmentů, z nichž byla nejvýznamnější kompletní okenní
kružba, pocházející z nádvořní fronty jižního křídla paláce. Byly
nalezeny velké kamenné koule z katapultu, jimiž byl hrad pravdě-
podobně bořen, na dlažbě nádvoří ležely zřícené ohořelé dřevěné
konstrukce a spolu s nimi úlomky nádob i četné železné předměty,
vesměs stavebního charakteru.

Výzkum hradu Vizmburka v roce 1976 vyřešil především otázku
původního vstupu a zachytil komunikaci, která k němu vedla po
parkánovém ochozu mírným stoupáním od východní strany po severním
obvodu až k jihozápadu.

V souvislosti s budováním vodního díla Želivka II provedl
Archeologický ústav ČSAV na žádost Státního ústavu památkové pé-
če a ochrany přírody a investora stavby zjišťovací výzkum v ro-
mánském kostele sv. Víta v Zahřádce.

Vzhledem k tomu, že v objektu byly prováděny zabezpečovací
a restaurátorské práce v souvislosti s objevením původní fresko-
vé výzdoby na stěnách presbytáře a zčásti i v lodi, omezil se
zjišťovací výzkum jen na určité volné plochy. V západní části
lodi byla zachycena v hloubce 30 cm pod dnešní dlažbou původní
západní závěrová zeď románského kostela, široká 190 cm, s před-
základem 200 cm. Vně této zdi byl v hloubce 60 cm odhalen čtyř-
boký přístavek s vnitřní plochou o rozsahu 2,7 x 2,35 m, s lomo-
vým zdivem silným 70 cm. V ose přístavku, na jeho vnitřní ploše
a těsně u západní zdi románského kostela byl odhalen náhrobní
kámen s erbem nesoucím na levé straně hvězdu a půlměsíc, na pra-
vé straně horizontální pásy, s nečitelným napsáním a s letopočtem
1599. Deska sloužila zřejmě jako práh. Druhý náhrobní kámen s tří-
čtvrteční reliefní postavou velmože a s erbem nesoucím příčná
břevna, byl objeven na vnější straně přístavku u jeho západní
zdi. I tento náhrobní kámen sloužil jako práh. Přístavek, situo-
vaný v podkruchtí dnešní stavby, je dokladem pozdní stavební
fáze z doby před konečnou úpravou kostela v době baroku.

Na ploše lodi původního (románského kostela) byly v severo-
západní části zjištěny dva hroby mladšího původu, z nich jeden
dětský, v úrovni 90 cm pod dlažbou. V ose kostela před západní

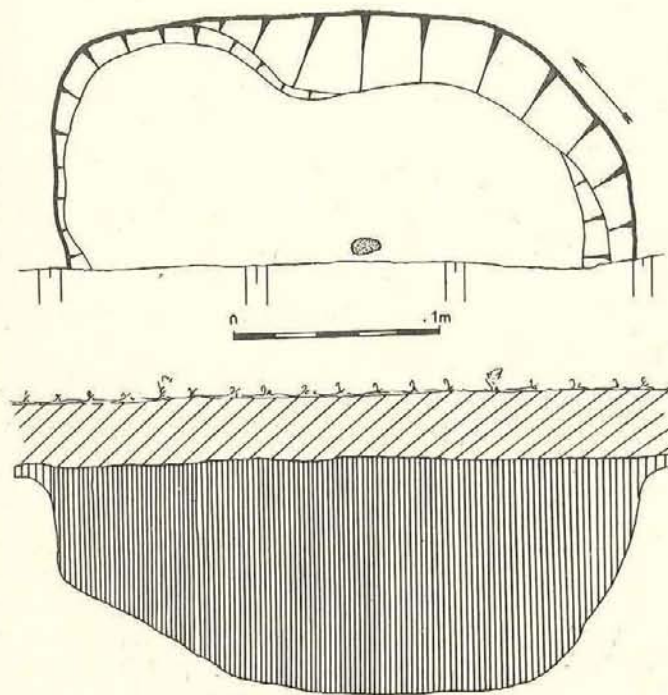
závěrovou zdi románské fáze byla v hloubce 100cm zachycena kamenná konstrukce dosud nejistého určení.

Středem lodi v ose Z-V byla založena zkušební sonda v šíři 2,8 m, v jejíž jižní polovině byla sledována situace starších dlažeb a podlah. V hloubce 20 cm pod nynější dlažbou byla zjištěna starší dlažba ze čtvercových cihelných desek, v hloubce 45 cm byla zachycena maltová křa a v hloubce 85 cm byla odhalena konstrukce kamenů v orientaci J-S. Kameny byly kladeny na hlínu a jejich těleso bylo široké 80 cm. Funkci této konstrukce nebylo dosud možno určit.

V severní polovině sondy byl proveden výkop do hloubky 150 cm. Ve střední části lodi zachytila tato sonda velký kamenný blok ležící v hloubce 100 cm a překrývající vrstvu maltové kry. Při jeho jižní straně byl odhalen v hloubce 145 cm kostrový hrob. Jiný kostrový hrob se zbytky dřevěnné rakve byl objeven na západním počátku této zkušební sondy v hloubce 120 cm pod současnou dlažbou.

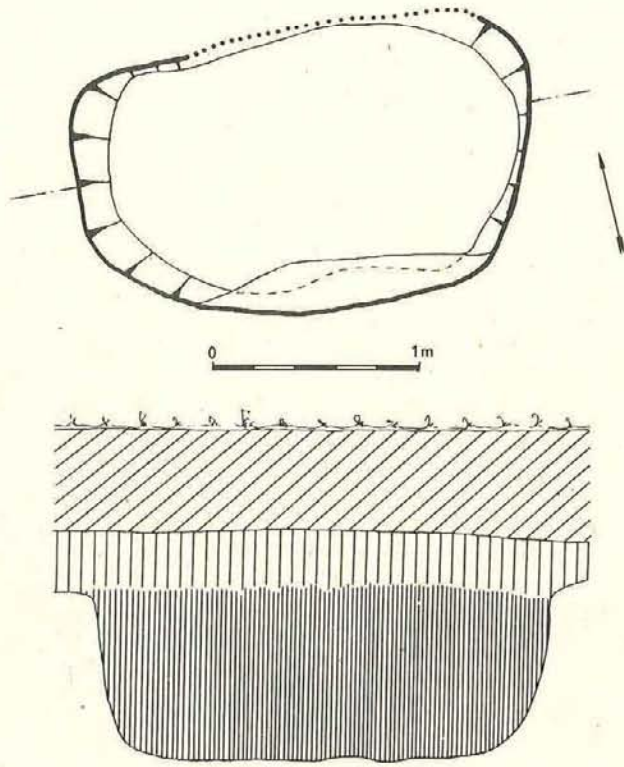
V místě nástupu kněžiště zachytila zkušební sonda stupeň zvýšeného podlaží se čtvercovými pálenými dlaždicemi o rozm. 28 x 28 cm v hloubce 30 cm pod nynější úrovní. Na ploše kněžiště, před oltářem, byl v hloubce 100 cm objeven kostrový hrob, v němž byla nalezena bronzová spojka - objímka tulejovitého tvaru, patrně součást dřevěnného atributu (berly nebo kříže?). Východně od tohoto nepochybně významného a starobylého hrobu byla zčásti zachycena a odhalena substrukce původní románské menzy.

Výzkum románského kostela v Zahradce bude dokončen v roce 1977.

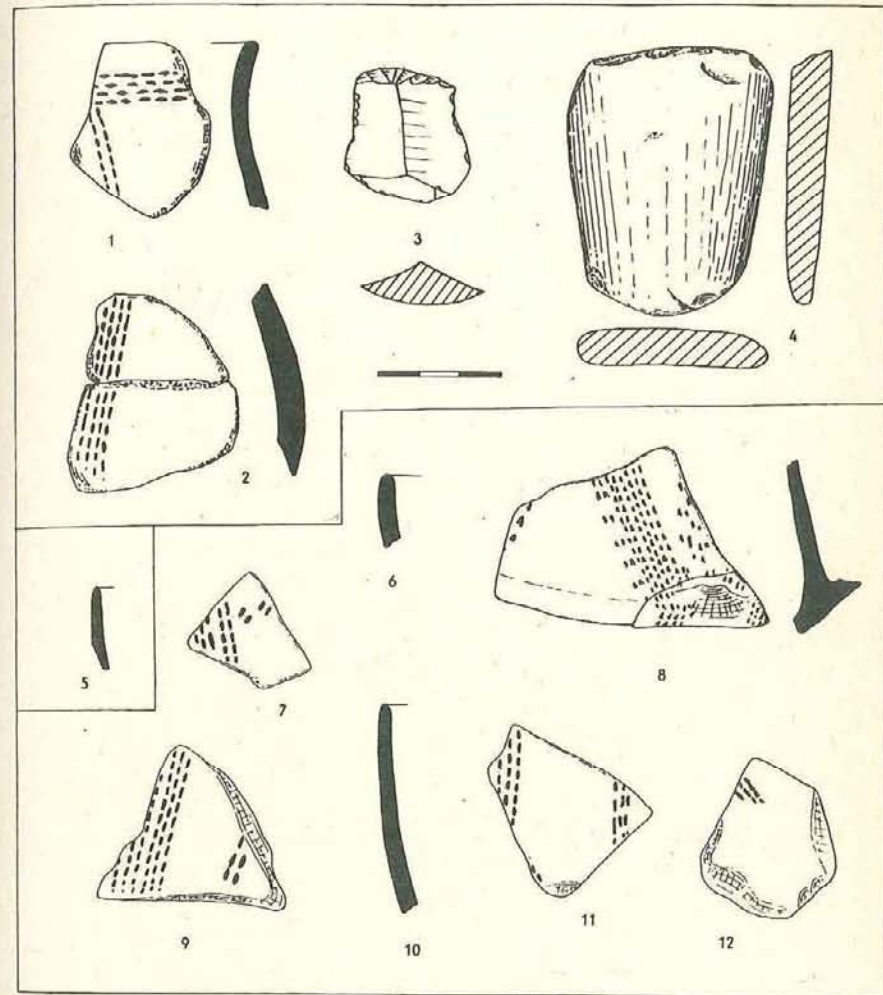
obj.1/53

Tab. II

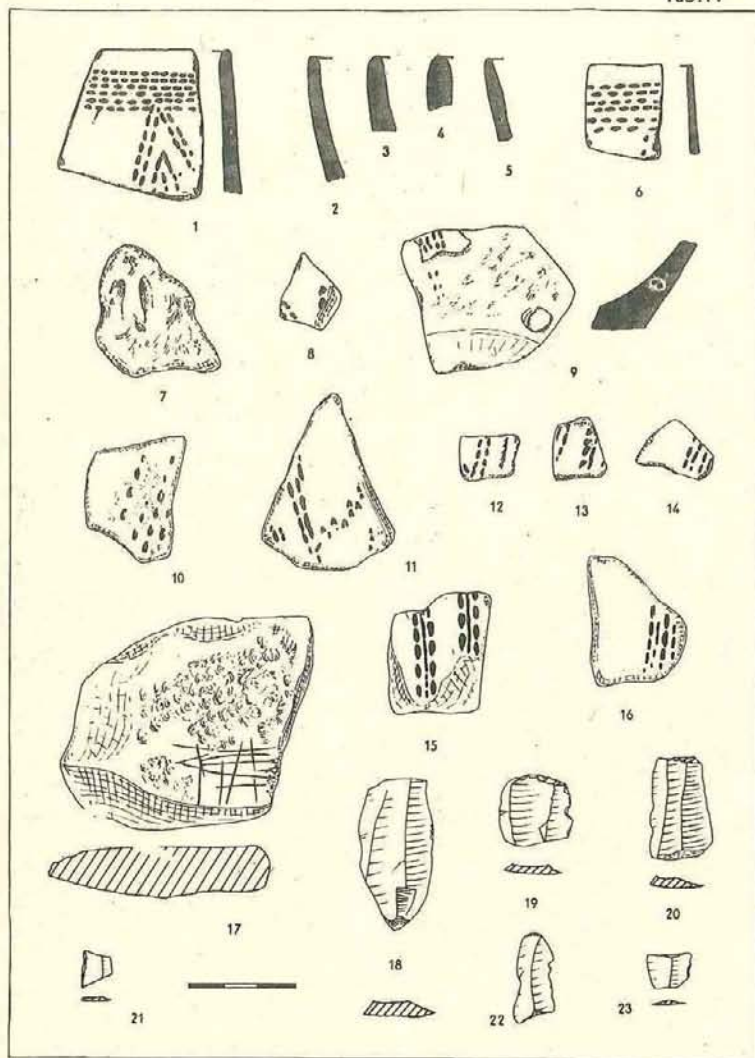

obj. 2/58

Tab. III

Tab. IV

SÍDLIŠTĚ VYPÍCHANÉ KERAMIKY
V ROSICÍCH U CHRASTI

Vít Vokolek

V letech 1953 - 1959 jsem prováděl záchranné akce ohrožených objektů v cihelně A v Rosicích u Chrasti (o. Chrudim). Při výzkumu, ač nesystematickém, bylo zachráněno několik objektů, které přinesly řadu dílčích výsledků, z nichž některé již byly publikovány^{1/}. Nezveřejněny zatím zůstaly nálezy z období vypíchané keramiky. Předměty jsou uloženy v depositáři KMVČ v Pardubicích.

V Rosicích u Chrasti jsou v provozu dvě cihelny a v obou byly zjištěny pravěké nálezy. Cihelna A, z které popisované nálezy pocházejí, se rozkládá na jihozápadním okraji obce, při rozcestí silnic z Rosic do Chrudimi, Chrasti a Řestok, na parc. č. 395, 402/1 a 403/1. Západní hranici při našem výzkumu tvořila železniční trať Chrast - Hrochův Týnec. V současné době probíhá těžba spraše západně, za železniční tratí, kde se neolitické objekty zatím neobjevují.

Obj. 1/1953

Ve dnech 17. - 18. 6. 1953 byla prozkoumána část jámy na jihozápadní těžní stěně cihelny, na parc. č. 402/1. Zachráněný zbytek objektu představovala oválná část jámy, dl. 250 cm (SZ-JV) se 180 cm dochované šířky (SV-JZ). Stěny se ve V části poznenáhlu, v Z části strměji svažovaly k mísovitě prohnutému dnu, které bylo v hl. 120 cm od povrchu (ornice 23 cm silná, pod ní slabá, místy se ztrácející kulturní vrstvička). Výplň byla černavá, bez stop výrazného zvrstvení. V objektu bylo nalezeno několik střeptů

(především v J části), zl. kamenného nástroje, škrabadlo a na dně při okraji cihelny zlomek pískovcového brousku.

Popis nález:

1. Střep z horní části hruškovité nádoby, zdobené pod okrajem vodorovným pásem 4 řad kosočtverečných vpichů, od něhož jde šikmá řada slabších vpichů. Povrch černavý. (Tab. III: 1)
2. Střep z oblého těla nádoby, se zlomkem šikmého pásu vpichů. Povrch černavé barvy. (Tab. III: 2).
3. 5 střípků tenkostěnných nádob, setřelého povrchu, na jednom je znát vypíchaný ornament. 2 hrubé střepy se zrnitým povrchem, slídnatého materiálu, střep ze silnostěnné nádoby hnědého povrchu a střípek šedočerné barvy.
4. Zlomek ploché sekerky z břidlice, otlučeného týlu i ostří. Délka zl. 6,5 cm, šířka 4 cm. (Tab. III: 4).
5. Škrabadlo z bělavého kvarcitu, dl. 3 cm, šir. 3 cm. (Tab. III: 3).
6. Vejčitý předmět z načervenalého zrnitého kamene, dl. 4,6 cm.

Obj. 2/1957

V r. 1957 byly v profilu těžní stěny zjištěny 3 objekty, z nichž obj. 1/57 patřil lužické kultuře. Objekty nemohly být z časových důvodů prozkoumány, pouze z profilů byl vybrán datovací materiál.

Z profilu obj. 2/57 byly získány 4 střepy, z nichž jeden pochází z tekostěnné misky, černavého povrchu. (Tab. III: 5).

Obj. 3/1957

Z profilu objektu získáno:

1. Střep z baňatosti hruškovité nádoby, s odlomeným výčnělkem, ke kterému jdou řady drobných šipkovitých vpichů, doprovázených po stranách dvojicemi vpichů. Povrch černavý. (Tab. III: 8).
2. Střep ze stěny nádoby, se zlomkem šikmého pásu drobných čočkovitých vpichů, doprovázený dvojicemi vpichů, černavé barvy. (Tab. III: 7).
3. 3 střepy ze stěn nádob, se zlomky řad silných vpichů, většínou černavého povrchu. (Tab. III: 9, 11, 12).
4. 2 střepy z vysokých misek, zaobleného těla. (Tab. III: 6, 10).

Obj. 2/1958

Objekt byl prozkoumán v červnu 1958 na jižní straně cihelny, na parc. č. 406/1. Těžní stěnou byl jen nepatrně narušen v S části. Objekt představovala v půdorysu oválná jáma s delší osou ve směru Z-V dlouhou 220 cm, šířka ve směru S-J byla 130 cm. Stěny byly poměrně kolmé, na J straně poněkud podbíhající, dno bylo ploché, v hloubce 185 cm od povrchu (ornice byla silná 50 cm, pod ní 30 cm silné zahliněné vrchní patro spraše). Výplň objektu měla sytě černou barvu a byla soudržná a jednolitá. Obsahovala střepy, sílexy a drobné kousky mazanice.

Popis nálezů:

1. Střep z horní části hruškovité nádoby s vodorovným šestinásobným pásem drobných vpichů pod okrajem, od něhož se rozbíhají šikmé řady vpichů. Povrch setřen, šedé barvy. (Tab. IV: 1).
2. Střep z těla nádoby, se zlomkem 2 řad čočkovitých vpichů, s řadou drobných hustých vpichů uprostřed. Povrch setřen, hnědé barvy. (Tab. IV: 15).
3. Střípek z horní části drobné hruškovité nádobky, zdobené pod

okrajem pásem 6 řad vpichů, od nichž jde dolů řada šipkovitých vpichů. Povrch černohnědé barvy. (Tab. IV: 6).

4. Střep z oblého spodku nádoby s kusem dna. Povrch silně poškozen, jen místy je znatelný vypíchaný ornament v podobě řad vpichů. Povrch světlehnědý, vnitřek hnědocerný. (Tab. IV: 9).
5. Střep ze stěny nádoby, se zlomkem sbíhajících se dvou řad čokovitých a šipkovitých vpichů. Povrch hnědočerné barvy. (Tab. IV: 11).
6. 7 střepů ze stěn nádob, zdobených řadami vpichů, hnědé až bíle okrového povrchu. (Tab. IV: 8, 10, 12 - 14, 16).
7. 4 střepy z horních částí misek, konického nebo nepatrně zaobleného těla. Povrch šedivě okrový až bíle okrový. (Tab. IV: 2 - 5).
8. Pracovní podložka z přepálené opuky, s jasně znatelnými stopami úderů a jemnými křížícími se rýžkami, provedenými ostrým předmětem. Rozm. 6,5 x 5,7 cm. (Tab. IV: 17).
9. Pískovcový brousek s pečlivě vyhlazenou plochou. Rozm. 5 x 5 cm.
10. Čepel z bílého kalcitu, lichoběžníkovitého profilu. Délka 4,2 cm. (Tab. IV: 19).
11. Škrabadlo z bílého kalcitu, rozm. 2,2 x 2,1 cm. (Tab. IV: 19).
12. Čepelovité škrabadlo ze světlehnědé pazourku. Délka 2,8 cm. (Tab. IV: 20).
13. Škrabadlo na čepelce trojúhelníkovitého profilu z kalcitu. Délka 2,4 cm. (Tab. IV: 22).

14. 2 zlomky čepelek ze světle medově hnědé pazourku. (Tab. IV: 21, 23).

15. Ostatní atypické střepy jsou nejméně z 9 nádob. Jsou zde střepy z hnědé nádoby s materiálem promíšeným se slídou, jemných nádobek, většinou s úplně setřelým povrchem a střep ze silnostěnné zásobnice.
16. 2 kusy hnědočervené mazanice.

Objektů vypíchané keramiky bylo v cihelně zničeno jistě daleko více, především před zahájením záchranných akcí. Část sídliště patrně pokračuje dále jižním směrem, tedy k místu, kde v r. 1902 zkoumal J. L. Pič část neolitické osady šáreckého typu volutové keramiky^{2/}. Toto sídliště bylo již na katastru Chrasti, na parc. č. 909/1^{3/}. Sídliště mělo patrně delší trvání v rámci volutové keramiky^{4/}.

Keramický materiál, nalezený v popsaných objektech v cihelně v Rosicích u Chrasti náleží sídlišti ze starého stupně vypíchané keramiky^{5/}. Nejbližším sídlištěm tohoto stupně je právě zkoumáno v býv. Kopistově cihelně v Úhřeticích (o. Chrudim).

Literatura:

1. V. Vokolek, Lužický keramický depot z Rosic u Chrasti, AR XIII, 1961, 478 - 482.
V. Vokolek, Pozdně halštatský objekt z Rosic u Chrasti, AR XIV, 1962, 570 - 572.
2. J. L. Pič, Kulturní jámy u Chrasti na Chrudimsku, PA XX, 1903, 330 - 334, tab. XXXVI.
3. Plánek viz J. Šmíd, Dějiny Chrasti, 1935, 9.
4. Sl. Vencl, Příspěvek k poznání východočeské skupiny šáreckého typu keramiky volutové, Acta musei Regimaehradecensis, SB. V 1963, 24 - 25.

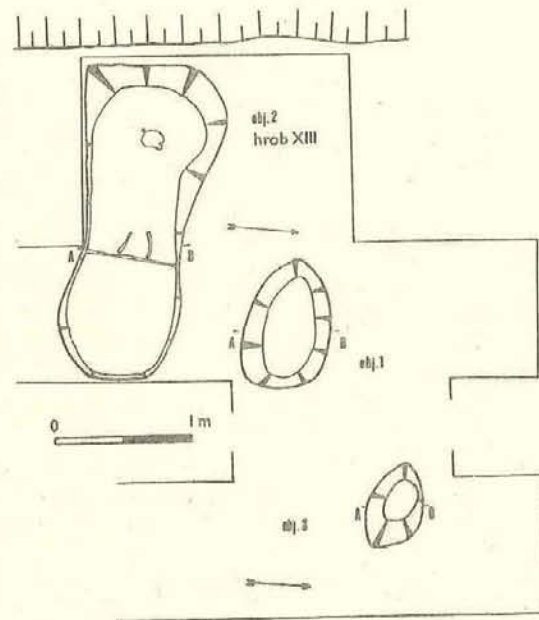
ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V PÍSKOVNĚ
NA KATASTRU DOBŘENIC (O. HRADEC KRÁLOVÉ)
V LETECH 1969 A 1974

Jiří Singl

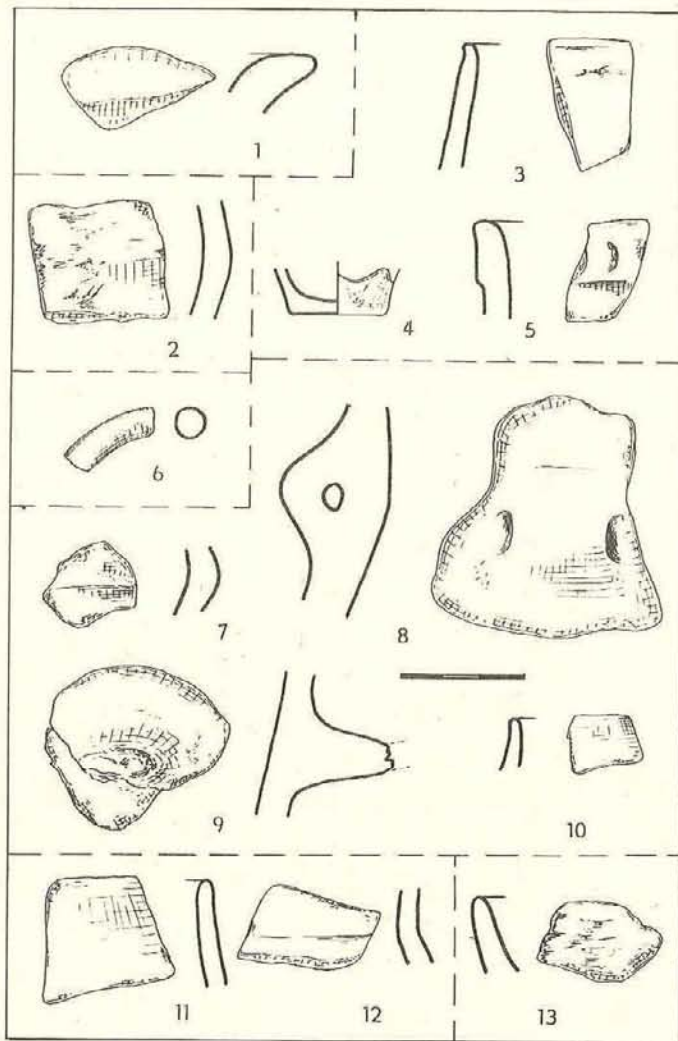
V tomto příspěvku je podána základní informace o záchranných výzkumech provedených Archeologickým oddělením KMVČ v Hradci Králové v letech 1969 a 1974 v dobřenicke pískovně. Záchranný výzkum v roce 1974 byl proveden ve spolupráci a Archeologickým ústavem ČSAV v Praze.

Při těchto výzkumech bylo sledováno naleziště rozkládající se na východním a severovýchodním okraji pískovny na parc. č. 154, 155, 683/1 a 687/1. Naleziště leží na mírně vyvýšeném návrší na východním okraji Dobřenic, jež je protnuto polní cestou vedoucí z Dobřenic do Osiček. Západní část naleziště byla již v minulosti zničena pískovnou. Povrch lokality je pokryt přibližně 30 cm silnou vrstvou žlutavě šedohnědé, silně jemnozrné písčité, středně humózní hlíny. Pod touto povrchovou vrstvou se nachází jemnozrný písek, který s přibývajícím hloubkou se stává více jílovitý. V hloubce 1 m se v písku začínají objevovat drobné valouny křemene. ¹⁾

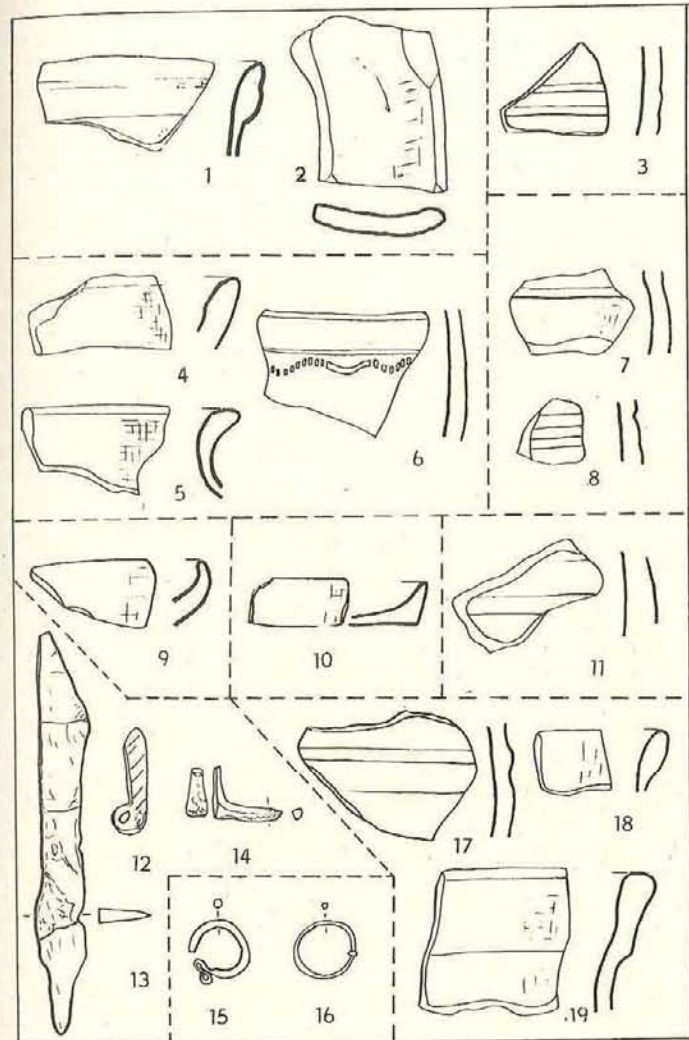
V dobřenicke pískovně byly již na počátku 20. století narušovány kostrové hroby z mladší doby hradištní; další kostrové hroby z téhož pohřebiště byly ničeny v roce 1933. V následujícím roce byla zjištěna v hloubce 1,5 m lidská kostra s nádobkou a opodál byla nalezena další rozrušená nádobka ²⁾. Koncem 50. let zde Archeologický ústav ČSAV v Praze provedl záchranný výzkum, který vedl J. Zeman. Při tomto výzkumu bylo zaregistrováno celkem 12 hrobů (X, 0,1 - 9,3 a). ³⁾ Po skončení tohoto výzkumu byla loka-

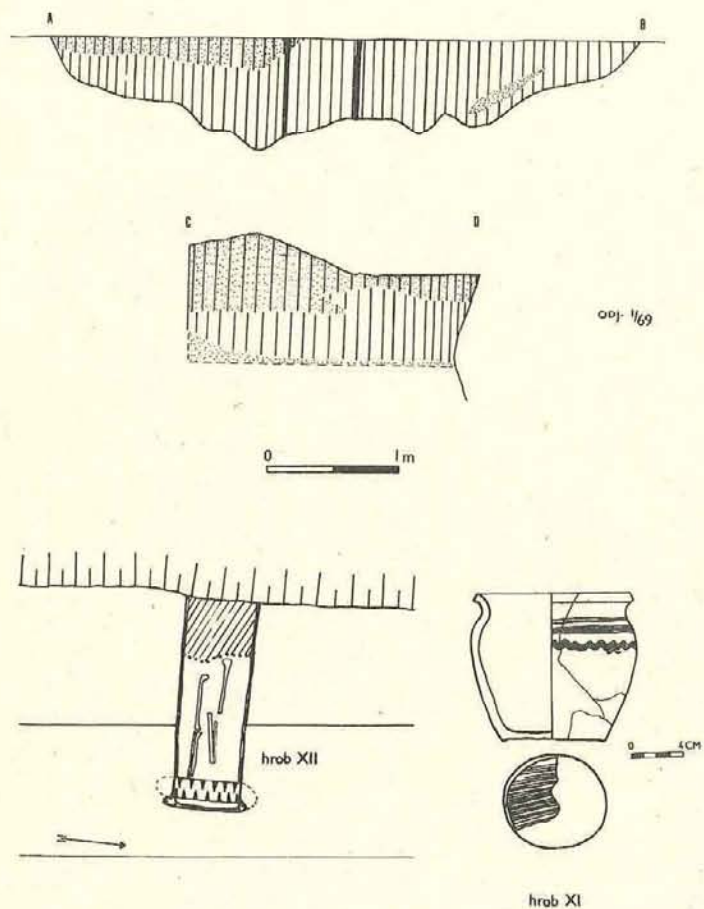
TAB. I

TAB. II

TAB. IV

lita sledována pracovníky Archeologického oddělení KMVČ v Hradci Králové. Nejdříve zde byl v roce 1959 zachráněn kostrový hrob X⁴⁾ (při číslování pokračujeme v řadě započaté J. Zemanem a J. Sochořem), u kterého nebyly zjištěny žádné nálezy. Následující akce zde byly provedeny v roce 1969 a 1974.

V září roku 1969 byly vpískovně v sekundární poloze nalezeny pozůstatky po lidské kostře. Tento nálezy vyvolal provedení záchranného výzkumu, při kterém bylo zjištěno, že na V stěně pískovny se rýsuje objekt, jenž byl později označen jako 1/69. Objekt byl dlouhý 450 cm a hluboký 85 cm. Na profilu, který byl zdokumentován, byly znatelné 2 vrstvy (Tab. IV, profil AB). V horní partii objektu se nacházel šedavý písek a ve spodní části tmavěšedá "kulturní" vrstva. Objekt byl zahrouben do písčitého podloží. Z nejhlubšího místa objektu se podařilo zachránit shluk střepe, ze kterých byla slepena a doplněna nádobka (Tab. IV). Z profilu AB se vyjmuly 2 střepe náležející lužické kultuře. Při naší další návštěvě lokality, která proběhla koncem září, byla kolmo na předešlý profil položena menší sonda o rozměrech 55 x 220 cm. Tato sonda byla orientována ve směru V - Z. Severní profil této sondy (CD tab. IV) přinesl zjištění, že je zde stejná sekvence vrstev. Z výplně objektu 1/69 se v sondě podařilo získat několik drobných střípků. Pádorys objektu nebyl zjištěn.

Popis nálezů:

1. 2 atypické střepe ze stěn nádob, červenohnědé a hrubšího povrchu. Lužická kultura. (i. č. 25 820 - 25 821).
2. Nádobka nižšího hrncovitého tvaru s baňatostí v horní třetině, s kónickým nepatrným zaoblením ve spodní části těla. Okraj je šikmo seříznutý, na vnitřní straně nepatrně prožlábnutý. Povrch je zdobený výraznými vodorovnými rýhami a dvojj- až trojnásobnou nepravidelně provedenou vlnicí. Po obvodu dna běží lišta. Na dně je zřetelný otisk podložky. Povrch je hnědé barvy. V materiálu střepe je nepatrná příměs slídy.

Rozměry: v - 11 cm, Ø okraje 11,8 cm, Ø dna 8 cm. Mladší doba hradištní. (i. č. 25 819). Tab. IV.

3. 4 drobné atypické střepy ze stěn nádob, většinou setřebeného, šedivě okrového povrchu. U jednoho střepu zjištěn náznak prstování na povrchu. Lužická kultura. (i. č. 25 822 - 25 825).

Začátkem roku 1974⁶⁾ byl v pískovně narušen další kostrový hrob, který byl označen číslem XII. Narušení tohoto hrobu si vynutilo provedení záchranného výzkumu ve druhé polovině dubna a začátkem května. Na lokalitě byly položeny celkem 3 sondy a všechny byly orientovány ve směru S - J. Sonda I měla rozměry 1 x 30 m a byla situována těsně u břehu pískovny na parc. č. 154 a 155. Skryvka byla prováděna po mechanických vrstvách asi 15 cm silných. V sondě byly odkryty půdorysy objektů 3, 4 a 5. Objekty byly v písčitém podloží velmi špatně znatelné.

Popis nálezů a objektů:

1. vrstva

1. Střep z okraje nádoby, který je na vnější straně oble zesílený, zdobený mělkým vodorovným žlábkem. Povrch je setřený, šedý. Rozměry 4,4 x 2,3 cm. Středověk. (i. č. 25 826). Tab. II - 1.
2. Zlomek páskového prožlabeného ucha. Povrch je červenohnědý. Rozměry 4 x 3,2 cm. Středověk. (i. č. 25 827). Tab. II - 2.

2. vrstva

1. Tři nezdobené střepy ze stěn nádob. Povrch je značně setřený, šedohnědé barvy. Lužická kultura. (i. č. 25 828 - 25 830).
2. Atypický střep ze stěny nádoby. Středověk. (i. č. 25 831).

3. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený širšími, mělkými, vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek jsou zbarveny rezavě hnědě. Rozměry 2,5 x 2,8 cm. Středověk. (i. č. 25 832). Tab. II - 3.
4. Bronzový kroužek ze slabého drátu, který je v jednom místě nepatrně zduřelý. Rozměry: Ø kroužku - 1,4 cm, Ø drátu 0,1 cm. Mladší doba hradištní. (i. č. 25 833). Tab. II - 16.
5. Tři atypické střepy. Pravěk. (i. č. 25 834 - 25 836).
6. Dva recentní atypické střepy. (i. č. 25 837 - 25 838).
7. Střep z okraje, který je mírně rozevřený, vodorovně ven vytažený. Na vnitřní straně je oble zesílený. Povrch je šedý. Rozměry 3,7 x 2,2 cm. Středověk. (i. č. 25 839). Tab. II - 5.
8. Střep z okraje, který je mírně rozevřený, oble ukončený. Povrch střepu setřený, špinavě okrový a červenavý. Rozměry 3,5 x 1,7 cm. Středověk. (i. č. 25 840). Tab. II - 4.
9. Střep ze stěny nádoby. Na povrchu je vodorovná rýha a vlnice provedená kolkem. Povrch je červenohnědý. Rozměry 4,1 x 3 cm. Středověk. (i. č. 25 841). Tab. II - 6.
10. Střep z okraje hrubé nádoby. Okraj je vodorovně přehnut. Povrch je setřený, špinavě okrové barvy. Rozměry 3,6 x 1,9 cm. Lužická kultura. (i. č. 25 842). Tab. I - 1.
11. Sedmáct atypických střepů ze stěn různých nádob. Lužická kultura. (i. č. 25 843 - 25 859).
12. Střep ze stěny nádoby. Na povrchu je mělká vodorovná rýha. Povrch je setřený, světle hnědé barvy. Rozměry 3,1 x 2 cm. Středověk. (i. č. 25 860). Tab. II - 7.

13. Střípek ze stěny nádoby. Na povrchu jsou 2 vodorovné široké rýhy. Povrch je setřený, červenavý až špinavě okrový. Rozměry 1,5 x 1,5 cm. Středověk. (i. č. 25 861). Tab. II - 8.

14. Zlomek mazanice. (i. č. 25 862).

3. vrstva

1. Atypický střípek ze stěny nádoby. Pravěk. (i. č. 25 863)
2. Jedenáct atypických střepů ze stěn různých nádob. Lužická kultura. (i. č. 25 864 - 25 874).

Rozšiřování sondy I

1. Šest atypických střepů. Pravěk. (i. č. 25 875 - 25 880).

Objekt 3

Oválná jamka s delší osou ve směru SZ - JV dlouhou 60 cm a na ní kolmou kratší osou o délce 40 cm. Stěny objektu jsou pravidelně sešikmeny. Dno je nerovné, v hloubce 16 cm od hladiny výzkumu. Výplň objektu je tmavěšedá, promíšená s pískem.

1. Broček mazanice. (i. č. 25 881).

Objekt 4

Menší jáma téměř kruhovitého půdorysu o \varnothing 65 - 67 cm. Dno objektu je rovné, kruhové o \varnothing 30 cm v hloubce 36 cm od hladiny výzkumu. Výplň objektu je tmavěšedá, písčitá.

1. Střep z nízké nádoby, která má okraj mírně rozevřený a oble ukončený. Povrch i vnitřek střepu je drsný, rezavě hnědý. Rozměry 2,3 x 2,1 cm. Středověk. (i. č. 25 832). Tab. II - 10.

Objekt 5

Oválná mělká jáma s delší osou ve směru S - J o délce 122 cm

a kolmou osou 110 cm dlouhou. Sklon stěn objektu je pravidelný. Dno objektu je ploché, zahloubené téměř 20 cm, měřeno od hladiny výzkumu. V SZ části objektu je kruhovitá jamka o \varnothing 43 cm. Výplň objektu je černošedá, písčitá. Ve výplni objektu nebyly zjištěny žádné archeologické artefakty.

Hrob XII

Hrobová jáma byla orientována ve směru V - Z, západní část jámy byla zničena pískovnou a amatérským zásahem žáka ZDŠ. Rozměry: délka - 165 cm, šířka - 53 cm. Dno hrobové jámy bylo ploché v hloubce 55 - 60 cm od hladiny výzkumu. Stěny hrobové jámy byly kolmé. Hrobová jáma měla tmavěšedou výplň a byla zahloubena do rezavě hnědého písku, který byl středně jílovitý. Na východním konci hrobové jámy jsou v rozích kůlové jamky menšího průměru a mezi nimi podélná pravidelně provedená zahloubenina, orientovaná ve směru S - J, která zabíhá pod kolmé stěny. Z kostry se zachovaly v poloze in situ pouze dolní končetiny, ve východní části hrobové jámy. Ostatní pozůstatky byly neodborně vyzvednuty před záchranným výzkumem. Kostí patřící levé dolní končetině ležely poněkud výše než kosti z pravé dolní končetiny. Kostra ležela s největší pravděpodobností v natažené poloze nznak, orientovaná ve směru V - Z. Lebka byla recentně rozlámaná. Na dvou úlomcích lebky byly 2 dobře znatelné zelené skvrny, což je doklad přítomnosti esovitých záušnic, které však byly ztraceny při neodborném zásahu žáka ZDŠ K. Píchy. Na břehu pískovny, těsně pod hrobovou jámou byl K. Píchou nalezen rozlámaný železný nožík a torčovaná železná tyčinka. Ve výplni hrobové jámy, při V stěně byla těsně nade drem nalezena železná skobička. Dále byl ve výplni nalezen atypický pravěký střípek.

1. Železný nožík s rovným týlem, který je u řapu nepatrně zaoblený. Řap je od týlu a břitu nepatrně odsazen. Nůž je poškozený a slepený. Délka 9,4 cm, max. šířka 1,4 cm. Mladší doba hradištní. (I. č. 25 883). Tab. II - 13.

2. Torčovaná železná tyčinka, která je ukončena očken. Délka 2,4 cm. Mladší doba hradištní. (i. č. 25 884). Tab. II - 12.

3. Železná skobička, která je v pravém úhlu ohnuta a její jeden konec je roztepán a druhý je zahrocen. (i. č. 25 885). Tab. II - 14.

4. Lidské kosti.

Sonda II měla rozměry 1 x 9 m a byla vytýčena 1 m západně od sondy I, se kterou byla rovnoběžná. Severní konce obou sond ležely v jedné přímkce. Sonda II ležela na parc. č. 154. Archeologické artefakty byly při skrývce nalézány až ve 2. vrstvě. V písčitém podloží se rýsovaly půdorysy 2 objektů.

1. vrstva

Bez nálezů.

2. vrstva

1. Střep z horní části nádoby, slabě rozevřeného okraje, nepatrně na vnější straně zesíleného. Na tomto zesílení je řada srpovitých záseků. Povrch je nerovně hlazen, tmavěšedý. Rozměry 2,7 x 1,7 cm. Kultura nálevkovitých pohárů. (i. č. 25 886). Tab. I - 5.

2. Střep z horní části nádoby. Okraj je na vnější straně slabě zesílený. Povrch je setřený, špinavě okrový. Rozměry 3,3 x 2,1 cm. Kultura nálevkovitých pohárů. (i. č. 25 887). Tab. I - 3.

3. Část spodku miniaturní patrně náprstkovité nádoby s plochým dnem. Povrch je zcela setřen a poškozen, špinavě okrové barvy. Rozměry: Ø dna 2,1 cm, výška zlomku 1,6 cm. Kultura nálevkovitých pohárů. (i. č. 25 888). Tab. I - 4.

4. Střípek z horní části misky. Povrch je šedohnědý. Rozměry 1,5 x 1,6 cm. Kultura nálevkovitých pohárů. (i. č. 25 889).

5. Střep z okraje mísovité nádoby, který je mírně dovnitř zatážený a oble ukončený. Povrch je červenavý. Rozměry 2,8 x 1,6 cm. Středověk. (i. č. 25 890). Tab. II - 9.

6. Zlomek páskového ucha, které je mírně prožlabené. Povrch je setřený, červenavý. Rozměry 3,1 x 2,2 cm. Středověk. (i. č. 25 891).

7. Dvacet atypických střepů ze stěn nádob. Eneolit a lužická kultura. (25 892 - 25 911).

8. Uhlíky

Rozšiřování sondy II

1. Pět atypických střepů ze stěn nádob (i. č. 25 912 - 25 916). Lužická kultura.

Objekt 1

Oválná jamka s delší osou ve směru S - J o délce 87 cm a kratší osou 55 cm dlouhou. Sklon stěn je pravidelný. Dno objektu je rovné se sklání směrem k západu, kde bylo nejvíce zahloubeno. V této části byl objekt hluboký 27 cm, měřeno od hladiny výzkumu. Výplň jamky byla tmavěšedá a černá, písčitá.

1. Amorfní kus bronzy, který má strukturu změněnou žářem. (i. č. 25 917).

2. Pět atypických střípků ze stěn nádob. (i. č. 25 918 - 25 922).

3. Atypický střípek ze stěny nádoby, patrně recentního původu. (i. č. 25 923).

4. Zlomek mazanice. (i. č. 25 924).

5. Několik drobných zlomků spálených kůstek.

Objekt 2 (hrob XIII)

Hrobová jáma byla v podloží velmi špatně znatelná; byla podlouhlého půdorysu se zaoblenými. Orientována byla ve směru V - Z. Delší osa měla rozměr 237 cm a kratší byla široká 75 - 100 cm. Dno hrobové jámy bylo ploché, v hloubce 72 cm od povrchu. Stěny byly téměř kolmé. Kosterní pozůstatky byly téměř stráveny. Zachovala se pouze lebka a to v západní části hrobové jámy; spočívala na levé straně tak, že její pohléd směřoval k severu. Dále byly zachovány pouze 2 malé zlomky kostí, pravděpodobně pozůstatky po stehenních kostech. Jižně od lebky nalezena bronzová esovitá záušnice. V tmavé písčité výplni byly nalezeny úlomky keramiky. Kosterní pozůstatky nebyly umístěny na dně hrobové jámy, ale asi 10 - 15 cm nad ním. Můžeme se tedy proto domnívat, že recentní zásah zcela zničil původní situaci.

1. Šest atypických střepů ze stěn různých nádob. Lužická kultura. (i. č. 25 925 - 25 930).
2. Tři zlomky atypických střepů ze stěn nádob. Pravěk. (i. č. 25 931 - 25 933).
3. Šest atypických střepů ze stěn nádob. Lužická kultura. (i. č. 25 934 - 25 939).
4. Zlomek hliněného kroužku, kruhovitého profilu. Povrch původně hlazený, červenohnědé barvy. Materiál tvrdě vypálený. Rozměry: \varnothing 0,8 cm, délka 2,1 cm. (i. č. 25 940). Tab. I - 6.
5. Bronzová esovitá záušnice, plátovaná stříbrem. Rozměry: \varnothing 1,4 cm, síla drátu 0,2 cm. Mladší doba hradištní. (i. č. 25 941). Tab. II - 15.
6. Kosterní pozůstatky.

Sonda III měla rozměry 1 x 16 m a byla pokračováním sondy II za polní cestou. Byla tedy umístěna od sondy II severně. Při skrývce v sondě III byly odkryty hojné úlomky keramiky, které byly podobně jako v předchozích sondách rozdělovány podle mechanických vrstev. V této sondě nebyl zjištěn žádný objekt.

1. vrstva

1. Střep ze špatně naznačeného lomu dvojkonické nádoby. Povrch drsný, částečně poškozený, červenavě hnědé barvy. Vnitřek hlazený, šedivě okrový. Rozměry 3,2 x 3,1 cm. Lužická kultura. (i. č. 25 942). Tab. I - 2.
2. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený širokými, mělkými, vodorovnými rýhami. Povrch je černošedý. Rozměry 3,6 x 1,6 cm. Středověk. (i. č. 25 943). Tab. II - 11.
3. Tři atypické střepy ze stěn nádob. Pravěk. (i. č. 25 944 - 25 946).
4. Atypický střep ze stěny nádoby. Středověk. (i. č. 25 947).

2. vrstva

1. Střep z rozhraní hrdla a těla nádoby - velkého a hrubého osudí s páskovým uchem. Povrch poškozen a setřen, původně hlazen, červenohnědé barvy. Rozměry 5,9 x 5,3 cm. Lužická kultura. (i. č. 25 948). Tab. I - 8.
2. Střípek z oblejšího lomu okřínu, povrch setřen, červenohnědé barvy. Rozměry 2,2 x 1,7 cm. Lužická kultura. (i. č. 25 949). Tab. I - 7.
3. Střípek z horní části okřínku. Povrch hlazen, červenohnědé barvy. Rozměry 1,8 x 1,4 cm. Lužická kultura. (i. č. 25 950). Tab. I - 10.
4. Střep ze stěny nádoby s kusem uraženého ucha. Povrch poško-

zen červenohnědé barvy. Rozměry 4,5 x 3,8 cm. Lužická kultura. (i. č. 25 951). Tab. I - 9.

5. Střep z okraje nádoby, který je mírně rozevřený, na vnitřní straně prožlabený a na vnější straně ukončený lištou. Povrch šedohnědý. Rozměry 3,2 x 3,3 cm. Středověk. (i. č. 25 952). Tab. II - 19.

6. Střep ze stěny nádoby. Povrch zdobený vodorovnou oblou lištou a vodorovným žlábkem. Povrch setřený, špinavě okrový. Rozměry 4,3 x 3,1 cm. Středověk. (i. č. 25 953). Tab. II - 17.

7. Zlomek páskového ucha, které je prožlabené. Povrch je tmavěšedý. Rozměry 3,6 x 1,6 cm. Středověk. (i. č. 25 954).

8. Střep z okraje, který je mírně rozevřený, oblé ukončený. Povrch i vnitřek je černošedý. Rozměry 1,5 x 1,7 cm. Středověk. (i. č. 25 955). Tab. II - 18.

9. 68 atypických střepů ze stěn nádob. Eneolit. Lužická kultura. (i. č. 25 956 - 26 023).

10. Zlomek mazanice. (i. č. 26 024).

3. vrstva

1. Střep z horní části menšího okřínu, který je mírně dovnitř vyhnutý. Povrch setřen, šedivě okrové barvy. Rozměry 3,1 x 3 cm. Lužická kultura. (i. č. 26 025). Tab. I - 11.

2. Střep z lomu hrdla a těla nádoby. Povrch setřen, okrové barvy. Rozměry 3,3 x 2 cm. Eneolit (?). (i. č. 26 026). Tab. I - 12.

3. 32 atypické střepy ze stěn různých nádob, které z větší části náležejí lužické kultuře. (i. č. 26 027 - 26 058).

4. Střípek z horní části mísy konického těla. Povrch střepu je poškozen, vnitřní strana je hlazena, okrově zbarvena. Rozměry 3,1 x 1,9 cm. Lužická kultura. (i. č. 26 059). Tab. I - 13.

5. Patnáct atypických střepů ze stěn různých nádob. Lužická kultura. (i. č. 26 060 - 26 074).

Při výzkumech provedených v letech 1969 a 1974 se podařilo prokázat pokračování slovanského kostrového pohřebiště, které bylo v roce 1958 zkoumáno Archeologickým ústavem ČSAV, východním směrem. Dokazují to hroby XI z roku 1969 a XII a XIII z roku 1974. Znamená to, že kostrové pohřebiště nebylo doposud zcela vyčerpáno a můžeme i v budoucnosti očekávat případné narušení dalších koster. Poměrně málo rozsáhlá sondáž provedená v roce 1974 nám nedovolila učinit závěr, zda byl výzkum prováděn již v okrajových partiích hřbitova. Hroby byly orientovány ve směru Z - V a vytvářely nepravidelnou, ale dobře patrnou řadu, která probíhala ve směru S - J.⁷⁾ Hroby sledované při výzkumech byly značně narušené a nepodařilo se zachránit kompletní nálezové celky, jak o tom na příklad svědčí zelené skvrny v partii lebky v hrobě XII, které dokládají, že v tomto hrobě byly původně esovitě záušnice. Rovněž hrob XI byl prakticky celý zničený a jeho existenci nám dokládá pouze nádobka a několik lidských kostí. Tato nádobka byla pravděpodobně uložena na východním konci hrobové jámy, protože ve výplni obj. 1/69, který náleží lužické kultuře nebylo patrné žádné jeho narušení mladším objektem. V hrobě XIII (obj. 2) byla celková situace značně porušena, jak ukazuje umístění lebky nikoliv na dně hrobové jámy, nýbrž cca 15 cm nad jejím dnem. Z ostatních částí této kostry se zachovaly nepatrné zlomky (viz popis) a nabízí se odpověď na otázku proč v jiných hrobech byly lidské pozůstatky dobře zachovány a v tomto objektu nikoliv. Nejspíše byl hrob XIII narušen, jak o tom svědčí neanatomické uložení pozůstatků a většina kostí byly strávena při působení povětrnostních vlivů.

Předměty, které byly v hrobech zjištěny, jsou chronologicky poměrně indiferentní (železný nožik, osovitá záušnice) a pro jemnější určení stáří hrobů značně nevhodné. Lze je použít pouze pro rámcové datování. V podstatě se musíme tedy přidržet datování J. Zemana a J. Sochora, kteří datují mladohradištní hroby z Dobřenic nejdříve do 11. století. Domnívám se, že je možno vypustit z tohoto datování slůvko nejdříve a případně posunout počátek pohřbívání na tomto hřbitově již na sklonek 10. století.

Za zmínku stojí zjištění úpravy hrobu XII. Na východním konci hrobové jámy tohoto hrobu byly v rozích odkryty 2 kúlové jamky, které dokládají existenci kúlů, jež nejspíše přidržovaly prkna umístěná při delších stěnách jámy.⁸⁾ Tato prkna byla ke kúlům přichycena skobami, jak dokládá nález jedné z nich.

Středověké osídlení bylo na lokalitě zjištěno především povrchovým průzkumem. Nálezy z těchto sběrů jsou uloženy v depozitáři muzea v Hradci Králové pod i. č. 26 092 - 26 165, 26 075 - 26 081. Dále poměrně četné nálezy středověké keramiky pocházejí ze skrývky sond I, II a III. Pouze jeden malý střípek byl zjištěn v objektu 4 a tak snad pouze tento objekt náležel středověkému osídlení. Můžeme tedy předpokládat, že zde bude narušováno vesnické sídliště, jehož spodní chronologickou hranici, tedy jeho počátek lze klást do 13. století.⁹⁾ Další doklady středověkého případně hradištního osídlení máme zjištěny ještě na dvou jiných místech dobřenickeho katastru. Tyto nálezy byly učiněny jednak v okolí fary (i. č. 26 082 - 26 091), dále při hloubení základů pro budovu školy,¹⁰⁾ a též na polích (parc. č. 587/1) v sousedství zámeckého parku (i. č. 26 166). Nálezy na těchto lokalitách zjištěné jsou však značně zlomkovité a nevýrazné. Obě tato naleziště se rozkládají severně od námi sledované lokality, asi 300 až 500 m od ní a leží obě na okraji dnešní vesnice.

Starší pravěké osídlení zjištěné v argálu dobřenicke pískovny náleží kultuře nálevkovitých pohárů (4. tis. - 1. pol. 3. tis. př. n. l.). Keramika této kultury byla nalezena při skrývání povrchové vrstvy v sondách. V této skrývce byly rovněž zjištěny

keramické artefakty hlásící se k lužické kultuře (1 200 př. n. l. - 900 př. n. l.). Této kultuře náleží i obj. 1/69, který je sídlištního charakteru a představuje běžný typ objektů zjištěných na sídlištních této kultury. Sídlištní jámy, které byly narušovány mladšími slovanskými hroby, byly zjištěny i v roce 1958 při záchranném výzkumu prováděném AÚ ČSAV v Praze. Tyto objekty pravděpodobně nenáležely pouze kultuře lužické, ale i k sídlišti kultury nálevkovitých pohárů, jak dokládá nález nádoby z roku 1959.¹¹⁾ Můžeme tedy na závěr konstatovat, že v prostoru dobřenicke pískovny bylo narušeno sídliště, jež je datováno do pozdní doby kamenné a přísluší kultuře nálevkovitých pohárů.

Poznámky:

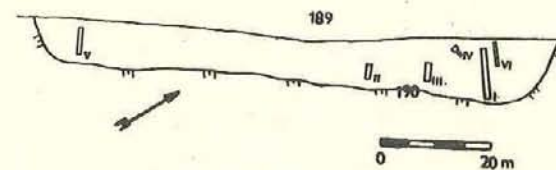
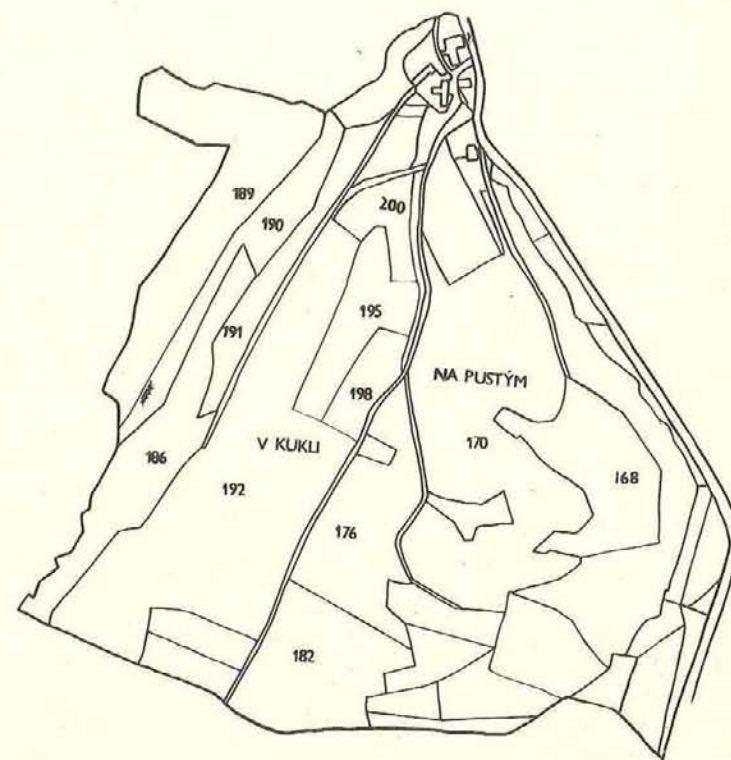
1. Nálezová zpráva čj. 2458/76. Archiv AÚ ČSAV v Praze (J. Sigl).
2. Dobřenicke noviny roč. II, č. 4 - červen 1974; výpis z kroniky obce.
3. Zeman, J. - Sochor, J. 1961: Kostrové hroby z mladší doby hradištní v Dobřenicích, Archeologické rozhledy XIII, 649 - 652, 669 - 671. (Chochol, J.: Anthropologické zhodnocení mladohradištních nálezů z Dobřenic, 669 - 671).
4. Nálezová zpráva čj. 235/60. Archiv AÚ ČSAV v Praze (V. Vokolek).
5. Nálezová zpráva čj. 2451/76. Archiv AÚ ČSAV v Praze (J. Sigl).
6. Nálezová zpráva čj. 2458/76, Archiv AÚ ČSAV v Praze (J. Sigl).
7. Hroby XI a XIII byly od sebe vzdáleny 6 m, mezeza mezi hroby XI a XII byla 12 m (viz nál. zprávy 2458/76 a 2451/76).
8. Dostál, B. 1966: Slovanská pohřebiště ze střední doby hradištní na Moravě, 20, 21 (obr. 5 - 7).
9. Profous, A. 1947: Místní jména v Čechách jejich vznik, původní význam a změny, díl I, A - H; nejstarší zmínka o Dobřenicích se vztahuje k roku 1339.
10. Dobřenicke noviny roč. II, č. 2 - únor 1974; výpis z kroniky obce.
11. Sochor, J. 1959: Nález z pozdní doby kamenné v Dobřenicích u Hradce Králové, Archeologické rozhledy XI, 674, 742.

Josef Novák, Jiří Singl,

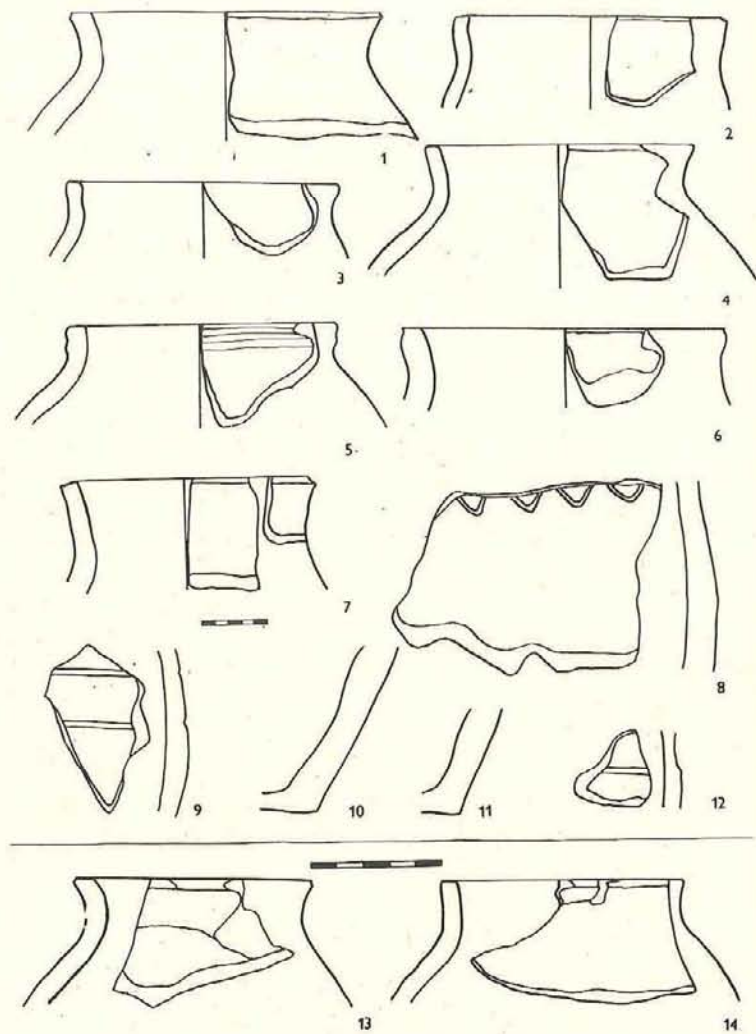
V roce 1971 byl při úpravách terénu získán menší soubor keramiky. Nález pochází z polohy "V dole", která se rozkládá JZ od Licibořic na parc. č. 190 (tab. I). Tato parcela je situována na levém břehu potůčku, který protéká hlubokým, na straních zčásti zalesněným údolím. Na levém břehu potoka je dobře patrná 80 - 90 m dlouhá terasa, přibližně 6 m široká. Tato terasa je vyvýšena nad inundační terén potoka zhruba 50 - 70 cm. Nálezy v roce 1971 byly získány na SV konci této terasy. ¹⁾

Popis nálezů:

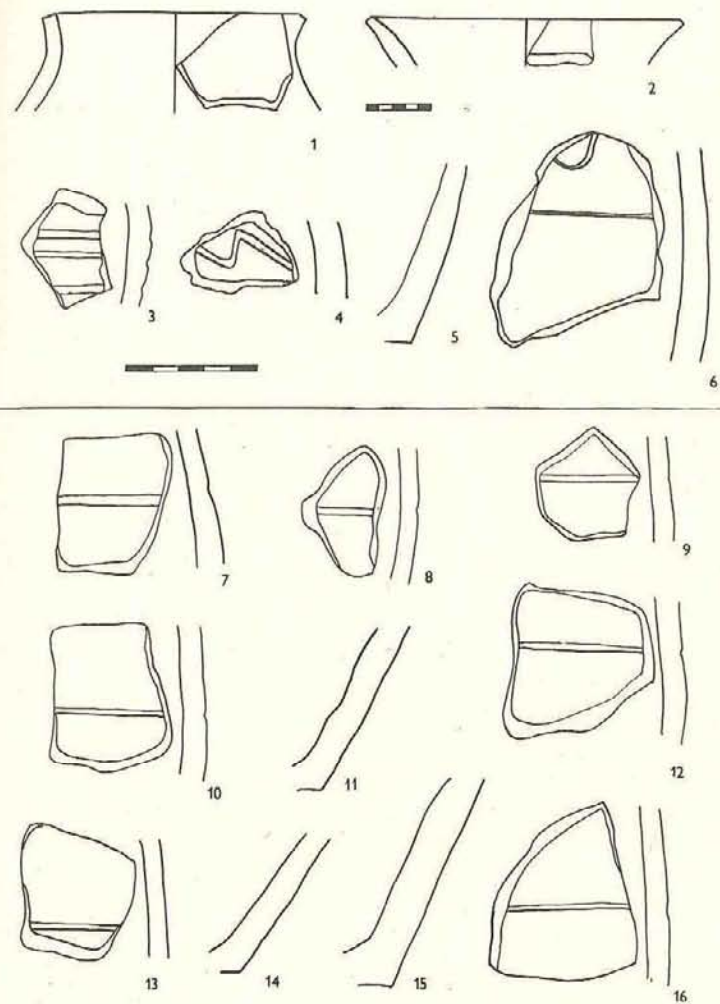
1. Dva střepy z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený a vodorovně seříznutý. Povrch je hladký, světle hnědé barvy. Vnitřek je drsný, setřený, původně rovněž hladký, rezavě okrový. V materiálu střepů jsou drobné křemínky. Střep je na lomu černý a světle hnědý. I. č. 26 167, 26 169. Tab. III - 13.
2. Střepy z horní části silnostěnné nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený a šikmo seříznutý. Povrch je setřený, drsný, tmavě hnědé barvy. Na povrchu jsou zbytky černé krusty organického původu, snad smoly. Vnitřek je nerovný, drsný, tmavě šedé až černé barvy. V materiálu střepů je menší příměs křemínků a slídy. Střep je na lomu zbarven tmavěhnědě až šedočerně. I. č. 26 168, 26 170, 26 171. Tab. III - 14.
3. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je málo rozevřený, šikmo seříznutý. Povrch původně přetřen slabou šedoohnědou

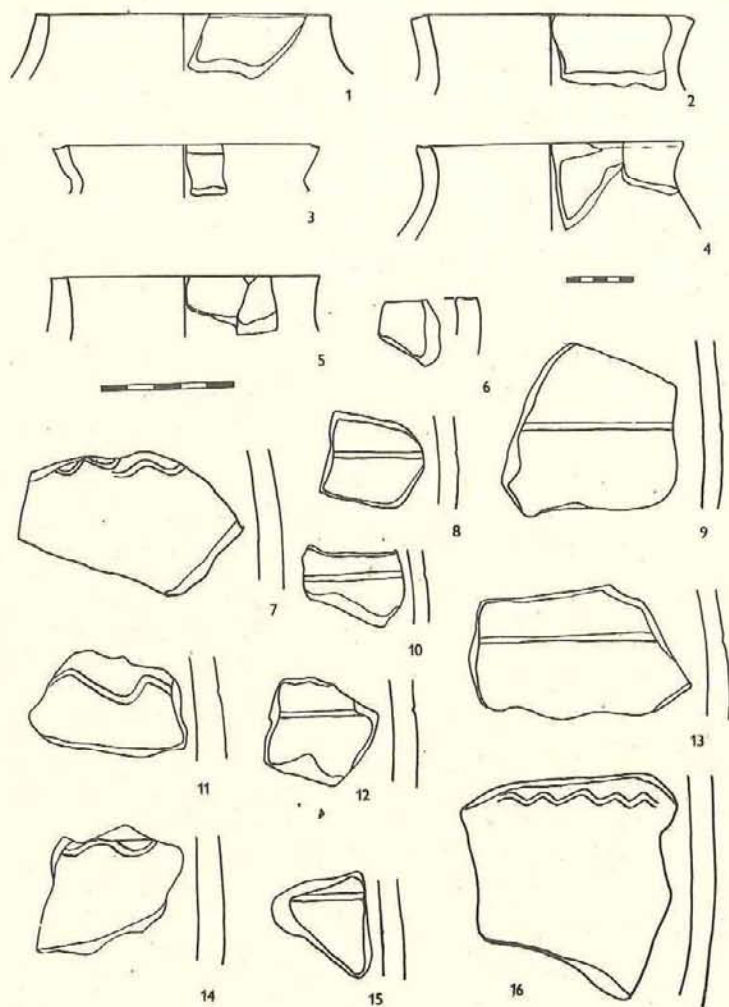
TAB. III

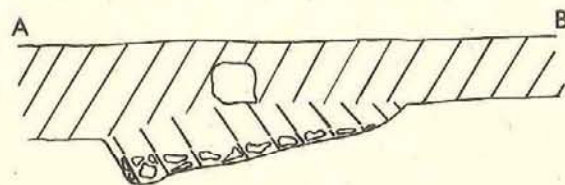
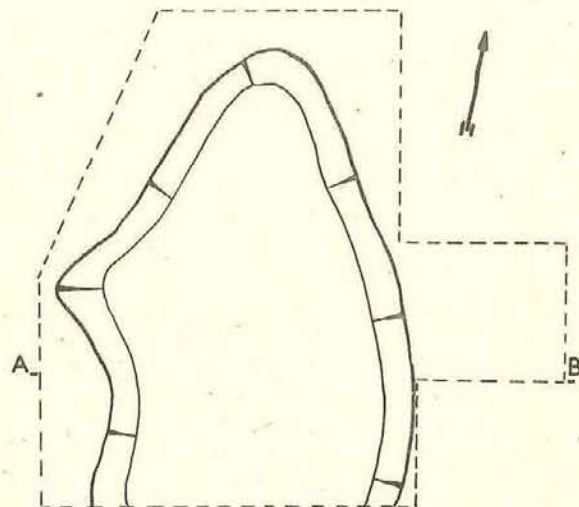
TAB. IV

TAB.V

TAB.II

objekt 1/1976
sonda IV

vrstvičkou. Tato vrstvička je z větší části setřena. Vnitřní strana je drsná, hnědá a šedočerná. V materiálu střepe je jako ostřiva užito křemíků. Rozměry 5,2 x 4 cm. I. č. 26 172. Tab. IV - 2.

4. Dva střepy z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozvěřený, vodorovně seříznutý a prožlabený, na vnější straně nepatrně zesílený. Povrch i vnitřek je drsný, tmavěhnědé barvy. Na povrchu jsou zbytky krusty organického původu. V materiálu střepe jsou drobné křemíky a příměs slídy. I. č. 26 173, 26 174. Tab. IV - 1.
5. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený několika mělkými vodorovnými rýhami. Povrch je setřený, světle hnědé barvy. Vnitřek je drsný, světle hnědý. V materiálu střepe jsou drobné křemíky. Rozměry 4,3 x 3,1 cm. I. č. 26 175. Tab. IV - 3.
6. Střep ze stěny silnostěnné nádoby. Povrch je zdobený mělkou jednoduchou vlnicí. Povrch je setřený, šedočerné barvy. Vnitřek je zbarven černě. V materiálu střepe je příměs slídy. Rozměry 4,2 x 2,7 cm. I. č. 26 176. Tab. IV - 4.
7. Střep ze stěny nádoby. Povrch je hlazený, šedohnědé barvy s nevýraznými stopami po ryté výzdobě. Vnitřek je tmavěšedý. V materiálu střepe je příměs slídy. Rozměry 8,4 x 6,5 cm. I. č. 26 177.
8. Střep ze spodní části nádoby s malým zlomkem dna. Povrch je setřený, světle hnědé barvy. Vnitřek je nerovný, drsný, tmavěšedý. V materiálu střepe jsou drobné křemíky a slída. Rozměry 8,7 x 6,3 cm. I. č. 26 178. Tab. IV - 5.
9. 24 atypických střepe ze stěny pravděpodobně stejné nádoby; povrch je setřený drsný šedohnědé či šedé barvy. Vnitřek střepe je drsný, tmavěšedý až černý. V materiálu střepe jsou drobné křemíky. I. č. 26 179 - 26 202.

10. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vlnicí a vodorovnými rýhami. Původní povrchová vrstvička je setřena. Povrch je drsný, šedohnědé barvy. Vnitřek je nerovný, drsný, černě zbarvený. V materiálu střepe jsou drobné křemíky. Rozměry 6,2 x 7,2 cm. I. č. 26 203. Tab. IV - 6.
11. 19 atypických střepe ze stěny nádoby. Povrch střepe je drsný, rezavě okrové a šedočerné barvy. Pouze některé střepy jsou na povrchu zbarveny světle hnědě. V materiálu střepe je menší příměs slídy a drobné křemíky. Keramika není kvalitně vypálena. Na vnitřní straně jsou střepy zbarveny šedočerně. Pouze 2 střepy jsou zbarveny na vnitřní straně špinavě okrově. I. č. 26 204 - 26 222.
12. 35 atypických střepe ze stěny jedné nádoby. Povrch střepe je drsný, okrové nebo špinavě okrové barvy. Povrch byl původně pokryt slabou vrstvičkou, která je setřena. Vnitřní strana střepe je hladká, černé barvy. Pouze dva střepy jsou na vnitřní straně zbarveny okrově. V materiálu střepe je příměs slídy a množství drobných křemíků. Střepy jsou nekvalitně vypáleny. I. č. 26 223 - 26 257.

Ve dnech 25. a 26. března 1975 byl proveden pracovníky AO KMVČ v Hradci Králové zjišťovací výzkum. ²⁾ Náš zájem se soustředil na SV konec terasy. (Tab. I) V této části byla položena sonda I, která protínala terasu napříč. Po odstranění drnu byla skryta asi 30 cm silná vrstva hnědě zbarveného humusu. V západní polovině sondy byla pod touto povrchovou vrstvou zjištěna 15 cm silná vrstva, která byla zbarvena šedočerně. V této vrstvě byly nalezeny keramické zlomky, jež byly nalezeny na povrchu další vrstvy, do které byly zatlačeny. Tato další vrstva byla již jílovitopísčité podloží. Na východním konci sondy I, tedy směrem k potůčku bylo podloží tvořeno valouny a štěrkem. V sondách II a III (tab. I), které byly se sondou I rovnoběžné a byly umístěny jihozápadně od ní ve vzdálenosti 10 a 20 m, nebyly žádné archeologické artefakty zjištěny. Po skrytí povrchové vrstvy bylo v těchto sondách zjištěno podloží.

Popis nálezů:

1. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený, prožlabený, na vnitřní straně nepatrně vytažený. Povrch je hlazený, zbarvený hnědě a šedě. Vnitřní strana střepu je drsná šedá až šedočerná. V materiálu jsou drobné křemínky a nepatrná příměs slídy. Střep je na lomu černý. Rozměry 6,8 x 6,7 cm. I. č. 26 258. Tab. III - 2.
2. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený a vodorovně seříznutý. Okraj přechází pozvolně v klenuté tělo. Povrch je částečně setřený, hnědé a šedé barvy. Na povrchu je zbytek krusty černohnědě zbarvené, která je organického původu. Vnitřek je drsný, hnědé a černé barvy. Na vnitřní straně je rovněž zbytek krusty, která je zbarvena černě. V materiálu střepu je příměs slídy. Rozměry 9,6 x 8,6 cm. I. č. 26 259. Tab. III - 4.
3. Střep z horní části silnostěnné nádoby s okrajem, který je vodorovně seříznutý, na vnější straně s obvodovou rýhou. Povrch je hlazený, světle hnědé barvy. Vnitřek je nerovný, porušený šedočerné a špinavě okrové barvy. Střep je na lomu hnědočerný. V materiálu střepu je nepatrná příměs slídy. Rozměry 5,7 x 6,8 cm. I. č. 26 260. Tab. III - 6.
4. Střep z horní části silnostěnné nádoby zásobnicovitého charakteru s okrajem, který je mírně rozevřený, šikmo seříznutý. Povrch je drsný, tmavěšedé barvy. Na povrchu jsou zbytky krusty organického původu. Vnitřek je drsný, šedočerné barvy. Střep je na lomu hnědočerný. V materiálu střepů jsou drobné křemínky a příměs slídy. Rozměry 11,2 x 7,3 cm. I. č. 26 261, 26 262, 26 263. Tab. III - 1.
5. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený a nepatrně šikmo seříznutý. Na vnější straně okraje je vodorovný mělký žlábek a pod ním je nevýrazné ploché žebro. Po-

vrch je drsný, rezavě okrové barvy. Vnitřek je drsný, hnědý a černý. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a příměs slídy. Rozměry 8,8 x 7,8 cm. I. č. 26 264. Tab. III - 5.

6. Tři střepy z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený a nepatrně šikmo seříznutý. Povrch je setřený, šedočerné barvy. Vnitřek je nerovný, drsný, zbarvený šedočerně. Střep je na lomu zbarvený tmavě šedě. V materiálu střepu je nepatrná příměs slídy. Rozměry 5,2 x 5,1 cm; 6,2 x 8,2 cm; 6 x 8,5 cm. I. č. 26 265, 26 266, 26 267. Tab. III - 7.
7. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je na vnitřní straně nepatrně zesílený, vodorovně seříznutý a mírně rozevřený. Povrch je setřený drsný světle hnědé barvy. Vnitřek je drsný hnědé a černé barvy. V materiálu střepu je příměs slídy. Rozměry 7,6 x 5,8 cm. I. č. 26 268. Tab. III - 3.
8. Střep z hrdla nádoby. Povrch je šedoohnědý se zbytky černě zbarvené krusty. Vnitřek je nerovný drsný černé barvy. Střep je na lomu černý. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a slída. Rozměry 7,7 x 6,6 cm. I. č. 26 269.
9. Střep ze stěny nádoby. Povrch střepu je zdoben 2 špatně znatelnými vodorovnými rýhami. Povrch je setřený, špinavě okrové barvy. Vnitřek je hlazený, šedočerné barvy. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 3,7 x 3,8 cm. I. č. 26 270.
10. Střep z horní části těla nádoby, které je od hrdla odsazeno. Povrch je setřený, špinavě okrový. Vnitřek je nerovný drsný černě zbarvený. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 2,8 x 2,9 cm. I. č. 26 271. Tab. III - 12.
11. Střep ze stěny nádoby. Povrch je setřený, hnědé barvy s nepatrnými zbytky ryté výzdoby (vlnice?). Vnitřek je nerovný, drsný, tmavěhnědé a černé barvy. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a slída. Rozměry 6 x 4,4 cm. I. č. 26 272.

12. Střep ze stěny nádoby. Povrch střepu je setřený drsný světlehnědé barvy. Povrch je zdobený jednoduchou vlnicí, značně setřenou. Vnitřek je drsný, černé barvy. Střep je na lomu rovněž černý. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a slída. Rozměry 9,2 x 7,3 cm. I. č. 26 273. Tab. III - 8.
13. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený širšími vodorovnými rýhami. Povrch je hlazený, šedohnědé barvy. Vnitřek je drsný, černý. V materiálu střepa je jako ostřiva užito drobných křemíků a slídy. Rozměry 6,3 x 3,6 cm. I. č. 26 274. Tab. III - 9.
14. Střep ze spodní části nádoby s malým zlomkem dna. Povrch je pokrytý slabou vrstvičkou, rezavě okrové barvy. Vnitřní strana střepu je černá se zbytky krusty. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a slída. Rozměry 6,9 x 8,5 cm. I. č. 26 275. Tab. III - 11.
15. Střep ze spodní části nádoby s malým zlomkem dna. Povrch je hlazený, světle hnědý a okrový. Vnitřek je drsný, černý. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a nepatrná příměs slídy. Na vnitřní straně střepu jsou zbytky krusty. Rozměry 4,5 x 6,3 cm. I. č. 26 276. Tab. III - 10.
16. Střep ze stěny nádoby. Povrch je setřený, původně šedavý, nyní zbarvený do červenava. Vnitřek je zbarven šedě a rezavě okrově. V materiálu střepů je menší příměs křemíků. Rozměry 3,2 x 3 cm. I. č. 26 277.
17. 4 střepy ze stěny jedné nádoby zásobnicovitěho charakteru. Povrch byl původně hlazený, světle hnědý. Vnitřek je u dvou střepů černý a u zbývajících dvou špinavě okrový. V materiálu střepů jsou drobné křemínky. I. č. 26 278 - 26 281.
18. 13 atypických střepů ze stěny pravděpodobně jedné nádoby. Povrch je setřený, původně pokrytý slabou vrstvičkou hnědě zbarvenou. Vnitřek je drsný, černé barvy. V materiálu střepů je

menší příměs slídy a drobné křemínky. Střepy jsou nekvalitně vypáleny. I. č. 26 282 - 26 294.

19. 21 atypických střepů ze stěn jedné či dvou nádob. Povrch byl původně hlazený, šedohnědé až šedé barvy. Vnitřní strana je zbarvena šedě nebo černě. V materiálu střepů je menší příměs slídy a drobné křemínky. Keramika není kvalitně vypálena. Střep je na lomu šedá a černý. I. č. 25 295 - 26 315.
20. 21 atypických střepů ze stěn různých nádob. Povrch je většinou setřený, tmavěšedé až černé barvy, méně často špinavě okrový. Vnitřní strana střepu je tmavěšedá. V materiálu střepů jsou drobné křemínky a příměs slídy. Střepy jsou na lomu černě zbarvené. I. č. 26 316 - 26 336.
21. 3 nevýrazné zlomky železa. I. č. 26 337.
22. 3 zlomky mazanice, které mají povrch zbarvený špinavě okrově a tmavě šedě. Na povrchu nejsou žádné otisky. I. č. 26 338.

Zjišťovací výzkum na této lokalitě pokračoval v listopadu roku 1975 a na jaře roku 1976. ³⁾ Během tohoto období byly prozkoumány 3 další sondy (sonda IV - VI), které byly opět položeny na nevýraznou terásku. Tab. I.

Sonda IV, která ležela v prostoru vymezeném sondami I a III, musela být v západní části rozšířena, aby mohl být z větší části odkryt půdorys oválného objektu. Tab. II. Tento půdorys byl po skrytí povrchové vrstvy velmi dobře patrný. Jedná se o mělkou jámu, která byla hluboká 40 cm (měřeno od hladiny výzkumu) a jejíž dno bylo mírně zvlněné, povlovně se sklánějící západním směrem. Zjištěné rozměry objektu byly 170 x 220 cm. Výplň jámy byla hnědočerná s četnými uhlíky. Nade dnem objektu byla odkryta souvislá vrstva drobných kamenů. Sonda V byla situována na J okraji terasy, to jest na opačném konci terasy, kde byly situovány všechny ostatní sondy. V této sondě byla pod ornici zjištěná 10 - 15 cm silná vrstva, sytě černé barvy, která byla prostou-

pená uhlíky. Žádné archeologické artefakty v této sondě zjištěny nebyly.

Sonda VI byla umístěna severně od sondy I. Rovněž touto sondou nebyly zjištěny žádné doklady po osídlení, ačkoliv v sousední sondě I byly tyto nálezy velmi četné.

Popis nálezů zjištěných v objektu:

1. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený, vodorovně seříznutý. Povrch i vnitřek je setřený, tmavěšedý. Střep je na lomu černý. Rozměry 6,2 x 4,3 cm. I. č. 26 339. Tab. IV - 5.
2. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený vodorovnou rýhou. Povrch je setřený, špinavě okrové až hnědavé barvy. Vnitřek je hlazený tmavěšedý. Rozměry 3,7 x 3,3 cm. I. č. 26 340. Tab. V - 12.
3. 13 atypických střepů ze stěn různých nádob. Povrch je setřený, hnědošedé barvy. Vnitřek je zbarven tmavěšedě. V materiálu střepů jsou drobné křemínky. Střepy jsou na lomu zbarveny černě. I. č. 26341 - 26353.
4. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je nepatrně rozevřen a směrem dovnitř mírně seříznut. Na vnější straně je nevýrazně oble zesílen. Povrch je setřen, světle hnědé barvy. Vnitřek je drsný, okrový a šedý. Střep je na lomu černě zbarvený. V materiálu střepu je menší příměs slídy. Rozměry 6,5 x 10,4 cm. I. č. 26 354. Tab. V - 4.
5. Střípek z horní části nádoby s okrajem, který je na obvodové plošce prožlabený a na vnitřní straně oble zesílený. Povrch je hlazený, hnědý. Vnitřek je drsný okrový a tmavě šedý. Střep je na lomu černý. V materiálu střepu je menší příměs slídy. Rozměry 2,4 x 2,5 cm. I. č. 26 355. Tab. V - 6.

6. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený, šikmo seříznutý, na vnější straně lištovitě přehnutý. Povrch je hladký, hnědé barvy. Vnitřek je drsný, hnědavěšedý. V materiálu střepu je příměs slídy. Rozměry 9,1 x 5,1 cm. I. č. 26 356. Tab. V - 2.
7. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je kolmo nahoru vytažený, rovně seříznutý. Povrch je hnědý, s pásem šedočerně zbarvené krusty. Vnitřek je drsný, šedoohnědý. V materiálu střepu je menší příměs slídy. Rozměry 7,4 x 4,6 cm. I. č. 26 357. Tab. V - 1.
8. Střep z horní části nádoby s okrajem, který je mírně rozevřený, na vnitřní straně prožlabený a lištovitě vytažený. Povrch je setřený, hnědý. Vnitřek je drsný, rezavě hnědý. V materiálu střepu je nepatrná příměs slídy. Rozměry 3,4 x 3,3 cm. I. č. 26 358. Tab. V - 3.
9. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený zlomkem jednoduché vlnovky. Povrch je setřený, hnědé barvy. Vnitřek je drsný, šedočerný. V materiálu střepu je příměs slídy a drobné křemínky. Střep je na lomu hnědý a černý. Rozměry 4,9 x 4,1 cm. I. č. 26 359. Tab. V - 14.
10. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vlnicí. Povrch je šedoohnědý. Vnitřek je drsný, šedočerný. Střep je na lomu šedočerný. V materiálu střepu je příměs slídy a drobné křemínky. Rozměry 5,8 x 3,6 cm. I. č. 26 360. Tab. V - 11.
11. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou. Povrch je zcela setřený, rezavěhnědé barvy. Vnitřek je drsný, šedočerný. V materiálu střepu je menší příměs slídy. Střep je na lomu šedočerný a rezavěhnědý. Rozměry 5,5 x 5,1 cm. I. č. 26 361. Tab. IV - 12.
12. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený zlomkem jednoduché

vodorovné rýhy. Povrch je setřený, světle hnědé barvy. Povrch byl hlazený, nyní je značně setřený, šedě zbarvený. Rozměry 3,8 x 4,1 cm. I. č. 26 362. Tab. IV - 9.

13. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený 3 vodorovnými rýhami s nepravidelnými intervaly mezi sebou. Povrch je setřený, hnědé barvy. Vnitřek je drsný, černý. Střep je na lomu černý. V materiálu střepu jsou přimíšeny drobné křemínky a nepatrně slídy. Rozměry 7,7 x 8,3 cm. I. č. 26 363.

14. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený vodorovnou rýhou. Povrch je značně setřený, světlehnědý. Vnitřek je šedý. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 4,4 x 5,6 cm. I. č. 26 364. Tab. IV - 10.

15. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou. Povrch je světle hnědé barvy. Vnitřní strana je setřená světle šedá, původně šedočerná. V materiálu střepu je drobná příměs slídy. Rozměry 4,9 x 4,2 cm. I. č. 26 365. Tab. IV - 7.

16. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou poměrně špatně znatelnou vodorovnou rýhou. Povrch je setřený, šedočerné barvy. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 6,6 x 5,5 cm. I. č. 26 366. Tab. IV - 16.

17. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou. Povrch je setřený, šedohnědé barvy. Vnitřek je drsný, šedočerný. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 6,3 x 6,2 cm. I. č. 26 367. Tab. V - 9.

18. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený 2 vodorovnými rýhami. Povrch je zcela setřený, hnědošedé barvy. Vnitřek je černý. V materiálu je příměs slídy. Rozměry 3,7 x 3,8 cm. I. č. 26 368. Tab. V - 15.

19. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou. Povrch je špinavěokrový. Vnitřek je drsný, špinavěokrový a šedý. Rozměry 3,7 x 2,9 cm. I. č. 26 369. Tab. V - 10.

20. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou. Povrch je setřený, světle hnědé barvy. Vnitřek je drsný šedočerný. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 4,8 x 2,8 cm. I. č. 26 370. Tab. IV - 8.

21. Střep ze stěny nádoby na jejímž povrchu jsou velmi špatně znatelné zbytky ryté výzdoby, snad vlnice. Povrch je zcela setřený, hnědé barvy. Vnitřní strana je drsná, černá. V materiálu střepu jsou drobné křemínky a nepatrná příměs slídy. Rozměry 7,5 x 8,1 cm. I. č. 26 371. Tab. V - 16.

22. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou. Povrch je světle hnědý; Vnitřek je drsný, tmavěšedý a černý. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 7,6 x 5,1 cm. I. č. 26 372. Tab. V - 13.

23. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou. Povrch je setřený, hnědavé barvy. Vnitřek je setřený, tmavěšedý. Rozměry 3,1 x 3,6 cm. I. č. 26 373. Tab. V - 8.

24. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený 2 nízkými, nepravidelně rytými vlnovkami. Povrch je zcela setřený, šedočerné barvy. Vnitřek je nerovný drsný světle šedý. Rozměry 8 x 4,8 cm. I. č. 26 374. Tab. V - 7.

25. Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený jednoduchou vodorovnou rýhou; je setřený šedočerné a hnědavé barvy. V materiálu střepu je jako ostřiva užito křemínků. Vnitřek je zbarvený černě. Rozměry 4,4 x 4,5 cm. I. č. 26 375. Tab. IV - 13.

26. Střep z hrdla a horní části těla nádoby. Povrch je setřený, tmavěšedé barvy. Vnitřek je drsný, špinavě okrový a černý. Střep je na lomu černý. Rozměry 8,2 x 6,9 cm. I. č. 26 376.
27. Střepy ze spodní části nádoby s malým zlomkem dna, které je dovnitř prohnuté. Povrch je setřený rezavě hnědé barvy. Střepy jsou na lomu rezavěhnědé a tmavěšedé. Vnitřní strana je hlazená, šedočerná. V materiálu střepu jsou drobné křemínky. Rozměry 6,1 x 6,4 cm, 5,8 x 7,1 cm. I. č. 26 377, 26 378. Tab. IV - 11, 14.
28. Střep ze spodní části zásobnicovité nádoby s malým zlomkem dna. Povrch je zcela setřený, rezavě hnědé barvy. Vnitřní strana je nerovná (stopy po lepení) drsná černé barvy. V materiálu střepu je jako ostřiva užito křemíků a dále je přimíšeno menší množství slídy. Rozměry 12 x 10,3 cm. I. č. 26 379. Tab. IV - 15.
29. 72 atypických střepů ze stěn nádob, které jsou velmi podobného charakteru. Povrch mají většinou značně setřený drsný rezavě hnědé barvy, v několika případech v kombinaci s šedočernou barvou. Vnitřní strana střepů je drsná nerovná šedočerná. V materiálu střepů je příměs drobných křemíků. Střepy jsou na lomech tmavě šedé a hnědé. Keramika není kvalitně vypálena. I. č. 26 380 - 26 451.
30. 62 atypických střepů ze stěn nádob. Povrch střepů je setřený tmavě šedé barvy. Vnitřní strany jsou drsné, černě zbarvené. Pouze jeden střep (i. č. 26 459) je na povrchu rezavě hnědý. Střepy jsou na lomech zbarveny černě. V materiálu střepů je menší příměs slídy a drobných křemíků. Střepy nemají kvalitní vypálení. I. č. 26 452 - 26 513.
31. 10 amorfních zlomků mazanice bez znatelných otisků. Povrch mazanice je zbarvený tmavě šedě, místě je rezavě hnědý až červenavý. I. č. 26 514.

Nálezový soubor získaný zjišťovacím výzkumem v Licibořicích obsahuje celkem 347 předmětů. Z velké části je tento soubor složen z keramických zlomků. Dále k němu patří několik úlomků mazanice a amorfních kousků železa. Ze 344 úlomků keramiky pouze 23 střepy jsou z okrajů nádob, které pocházejí až na jednu výjimku ze silnostěnných nádob. Tyto hrubší nádoby měly \varnothing 18 - 25 cm a okrajové střepy nám dokládají existenci 17 nádob, které byly získány zjišťovacím výzkumem na tomto sídlišti. Když do tohoto výčtu zahrneme i střepy pocházející ze stěn a spodních částí nádob, tak máme prozatím na lokalitě doloženo zhruba 25 - 30 nádob.

Okraje těchto nádob byly převážně mírně rozevřeny, vodorovně či nepatrně šikmo seříznuty (tab. III - 7, 4; IV - 2; V - 1, 2). Okraj (i. č. 26 358) byl v porovnání s ostatními střepy tenkostěnný, na vnitřní straně prožlabený a jako ostatní střepy mírně rozevřený (tab. V - 3). Některé okraje mají obvodovou plošku prožlabenou (tab. III - 2; IV - 1, V - 4), případně po její vnější hraně vede obvodová rýha (tab. III - 1). Další okraje mají na vnitřní straně nepatrný náznak prožlabení (tab. III - 2, 3). U dvou okrajů byla na vnější straně pozorována plastická profilace - nevýrazná plochá žebra a oblá zesílení (tab. III - 5, 6).

Střepy, které pocházejí ze stěn nádob a na jejichž povrchu jsou zachovány výzdobné motivy byly zjištěny celkem na 27 zlomcích. Většina z těchto střepů je zdobena jednoduchou širší vodorovnou rýhou či několika rýhami. Tyto rýhy mají mezi sebou spíše větší a nestejně intervaly. Tento výzdobný motiv byl zjištěn na 20 střepích (tab. III - 9, 12; IV - 3, 7, 10, 12, 13, 16; V - 8, 10, 12, 13, 15). Na dalších 6 zlomcích keramiky se nacházel jiný výzdobný motiv, kterým byla jednoduchá, vcelku pravidelně provedená nižší vlnovka (tab. III - 8, IV - 4, V - 7, 11, 14, 16). Pouze na jednom keramickém zlomku jsou oba motivy kombinovány (tab. IV - 6), což však může být způsobeno i menšími rozměry střepů. Jiné výzdobné motivy nebyly v souboru z Licibořic zjištěny.

Dále soubor obsahoval 6 úlomků keramiky pocházejících ze spodních částí nádob se zlomky den, které patřily masivnějším nádobám. (Tab. III - 10, 11; IV - 11, 14, 15). Na vnitřní stranách těchto střepů jsou velmi často patrné stopy po lepení (tab. IV - 11). Na dnech nebyly zjištěny žádné technologické stopy, což je dáno tím, že z těchto částí nádob byly získány pouze drobné úlomky.

Další střepy pocházejí z rozhraní hrdla a horní části těla nádoby. Tento přechod je povlovný. Pouze na jednom střepu je tělo od hrdla odsazeno (Tab. III - 12).

Největší část zlomků keramiky však je ze stěn nádob a jejich povrch nenesou žádné stopy po výzdobě či stopy technologické. Na keramice z Licibořic nejsou žádné doklady, které by prokazovaly vytáčení keramiky na hrncířském kruhu; keramika byla pravděpodobně formována pouze v ruce. Keramika je převážně zbarvena rezavě hnědě a v jejím materiálu je silná příměs slídy, které dokládají použití písčitého ostřiva. Povrch byl původně překryt slabou vrstvičkou, která je však na většině střepů setřena. Keramika není kvalitně vypálena. Celkově keramický soubor působí dojmem jednotnosti a poměrně primitivnosti.

Výše podaná charakteristika souboru nálezů z Licibořic vyvolává otázku čím byla tato primitivnost a jednotnost keramiky způsobena. Na tuto otázku se naskytá odpověď, že sídlištní objekty, které zde byly zjišťovacím výzkumem odkryté, pocházejí pravděpodobně z velmi krátkého údobí; není v možnostech naší disciplíny zjistit vývoj keramického inventáře v rámci lokality. Rovněž je velmi pravděpodobné, že zde můžeme předpokládat objekt, který měl specializovanou výrobní funkci, jež ovlivnila náplň objektu a způsobila tak nápadnou jednotnost keramiky. Nabízí se tedy odpověď, zda námi zjištěné objekty nebyly součástí pouze z části zachycené sídlištní jednotky sloužící výrobě dehtu. Tato pracovní hypotéza je potvrzována zjištěním častého výskytu organické krusty na povrchu střepů a dále vhodnými přírodními podmínkami pro tuto výrobní činnost (tekoucí voda, bohaté lesy).

Též zjištění souvislé vrstvy dřevěných uhlíků v sondě V by potvrzovalo výrobu a nebo použití dřevěného uhlí na lokalitě. Tento výrobní charakter objektů by vysvětloval určitou primitivnost keramiky a zastoupení prakticky pouze jednoho typu, který byl pro tento druh objektu nejlépe využitelný. Zdá se, že keramika byla s největší pravděpodobností vyráběna v nejbližším okolí nebo snad přímo na lokalitě.

Definitivní rozhodnutí o funkci tohoto sídliště nelze prozatím bezpečně vyslovit, protože výzkumem byly doposud prozkoumány a to pouze částečně 2 sídlištní objekty z nichž jeden byl zjištěn v sondě IV a další byl protnut v Z části sondy I.

Obdobná keramika byla nalezena na nalezišti ležícím necelé 2 km JZ směrem na katastru sousedních Liboměřic v poloze Padeřov. ⁴⁾ Tato druhá lokalita leží v blízkosti pramenů potůčka, který protéká v sousedství námi zkoumané lokality. Na liboměřickém nalezišti byla pozorována místa kruhovitého půdorysu, která byla proti ostatnímu podzolovitému povrchu zbarvena černě. Výplň těchto objektů byla černá, vprká s četnými uhlíky. Při průzkumu těchto tmavších míst nebyly zjištěny žádné archeologické artefakty. Na této lokalitě můžeme předpokládat existenci výroby dřevěného uhlí. Míliře v podobě terénních nerovností se zde nezachovaly, protože tyto pozemky, které jsou nyní zatravněny byly v minulosti využívány jako pole. Nález keramiky v poloze Padeřov nám dokládá krátkodobé osídlení uhlířů v těchto místech.

Vzdálenější analogií jsou nálezy nalezené na katastru obce Souvraň ⁵⁾ na Královédvorsku. Pro keramiku na této lokalitě zjištěnou je také charakteristická její primitivnost a jednotnost. Rovněž na této keramice byly zjištěny četné zbytky krusty organického původu, které naznačují, že i na této lokalitě ležící na okraji lesního komplexu Království bylo provozováno dehtařství.

Celkový ráz keramiky získané v dole na katastru Licibořic se hlásí na skloněk 13. století. Toto vcelku neodporuje ani nej-

starším zmínkám o vsi Licibořice v písemných pramenech. Tato nejstarší zmínka se vztahuje až k roku 1329, ⁶⁾ kdy benediktinský klášter ve Vilémově postupuje bojanovský újezd Jindřichovi z Lichtenburka. V této listině bylo postoupeno 24 vesnic a z toho 16 v původním újezdu a dalších 8 předkolonizačních. Mezi těmito předkolonizačními jsou jmenovány Licibořice (Lutoborzycze). Toto místní jméno je správně odvozováno od osobního jména Lutobor, ⁷⁾ které je doloženo v písemných pramenech 12. a 13. století. Další zmínky o Licibořicích v písemných pramenech jsou ve 14. a 15. století velmi časté ⁸⁾ a hlavně se vztahují ke kostelu zasvěcenému sv. Michalovi - Archandělovi. U tohoto kostela je zachováno gotické presbyterium. ⁹⁾

Význam nálezového souboru získaného na katastru Licibořic spočívá především v tom, že pochází z oblasti, kde nebyly žádné větší archeologické nálezy z tohoto období zjištěny. Další středověké nálezy se podařilo zjistit při provádění terénního průzkumu. Důležitý byl např. nález střepu, který je nezdobený, ale podle technologických hledisek může být i pozdně hradištního stáří. Tento střep byl zjištěn asi 200 m od naleziště V dole v poloze V kukli, zhruba na rozhraní parcel č. 192, 195 a 200. ¹⁰⁾

Další středověké nálezy byly zjištěny na katastru Křižanovic, ¹¹⁾ které byly získány v těsném sousedství obce na ppč. 500/1-2, 505 a 506. Jedná se o nevýrazný střepový materiál ze 14. století. Jiné nálezy byly zjištěny v sousedství osady Holín, ¹²⁾ které pravděpodobně z větší části pocházejí až z mladšího období. Rovněž na výzkumu oppida u České Lhotice byly v sondě č. 5 a povrchovými sběry na ppč. 1028 získány keramické úlomky, které vedoucí výzkumu dr. Princ předběžně datoval do 12. - 13. století. ¹³⁾ Nálezy z prostoru oppida, které můžeme datovat pravděpodobně do 13. století i když nemůžeme vyloučit ani jejich větší stáří byly zjištěny téměř před 60 lety. ¹⁴⁾ Jiný nález pochází přímo z České Lhotice, ¹⁵⁾ kde na zahradě domu čp. 2 byla v hloubce 50 cm nalezena konvička zdobená rytou šroubovicí. V partii okraje je konvička zdobena řadmi vseků. Jedná se o nález z konce 13. a 14. století.

V budoucnosti bude nutné zpracování všech těchto nálezů a nálezů nových, které budou zjištěny při provádění dalšího terénního průzkumu tohoto území. Bude to rozhodující pro zjištění postupu osídlování této krajiny ležící na východním podhůří Železných hor.

Poznámky:

1. Zpráva ze dne 23. 1. 1975 (J. Sigl). Archiv AÚ ČSAV v Praze. Výzkumy v Čechách 1970, str. 65 (P. Šebesta), Praha 1973.
2. Zpráva ze dne 2. 4. 1975 (J. Sigl). Archiv AÚ ČSAV v Praze.
3. Zpráva ze dne 3. 5. 1976 (J. Sigl). Archiv AÚ ČSAV v Praze.
4. Zpráva ze dne 23. 1. 1975 (J. Sigl). Archiv AÚ ČSAV v Praze.
5. Nálezy uloženy v dep. M Hradec Králové, př. č. 17/73 - 19/73.
6. Šimák, J. V. 1938: Pronikání Němců do Čech kolonizací ve 13. a 14. století, 739 - 740.
7. Profous, A. 1949: Místní jména v Čechách jejich vznik, původní význam a změny, díl. II (CH - L), 605 - 606.
8. Profous, A. 1949: c. d., 605 - 606.
9. Chytil, K.: 1900: Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Chrudimském, 150 - 152.
10. Zpráva ze dne 3. 5. 1976 (J. Sigl). Archiv AÚ ČSAV v Praze.
11. Zpráva ze dne 22. 1. 1975 (J. Sigl). Archiv AÚ ČSAV v Praze. Nálezy uloženy v dep. M Hradec Králové, př. č. 123/74.
12. Nálezy uloženy v dep. M Hradec Králové, př. č. 105/76.
13. Princ, M. 1975: Tři roky archeologického výzkumu v Hradišti u Českých Lhotic, Chrudimsko 1974 - vlastivědný zpravodaj, 17 - 25.
14. Axamit, J. 1919: Pátrání po kultuře stradonické na Pardubic-ku, Chrudimsku a Nasavrecku, PA XXXI, 53 - 58.
15. Nádobu uložena v dep. M Chrudim.

Když přišel Moric Lüssner v roce 1840 poprvé do Chrudimi jako kriminální aktuár u magistrátu, sešel se tu s několika lidmi, kteří měli podobný zájem o archeologii a historii jako on. Stýkali se navzájem v kroužku českých vlastenců, který se soustředil kolem chrudimského děkana Josefa Liboslava Zieglera, který sám byl horlivým milovníkem a sběratelem českých starožitností. Druhým takovým zaníceným zájemcem o minulost zvláště pak chrudimskou, byl Lüssnerův kolega v úřadě chrudimského magistrátu Antonín Rybička, který přišel do Chrudimě v roce 1835. Zatím co Rybička a Ziegler se zajímali spíše o památky literární (knihy, listiny, registratury starých písemností) věnoval Lüssner větší pozornost památkám hmotným. V Chrudimi se dostal Lüssner brzy do kroužku českých vlastenců, kteří se ponejvíce scházeli v domě krajského fyzika MUDr. Koseyka. U něho praktikoval od r. 1837 nastávající lékař Jan Melichar. Pravděpodobně přišel do Chrudimě vlivem Rybičkovým, neboť byli přáteli již z doby svých pražských universitních studií, kdy bydlili společně, a ještě s Karlem Jaromírem Erbenem, na jednom bytě. A s tímto Melicharem se stýkal zvláště často Moric Lüssner. O svém seznámení s ním píše ve svých rukopisných Pamětech ¹⁾ sám Melichar: "... V roce 1840 mě (Lüssner) požádal, abych ho učil česky. Byl to čertu požadavek. Já sám nic neuměl a měl jsem mu dělat informátora. Přece ale ke mně docházel, a tak jsme smolili (s) Hankou: holub, holuba a dub, dubu atd. Zdali se u mne čemu naučil, velice pochybuju, poněvadž jsem sám nic nevěděl. Jen to je jisto, že Lüssner byl jeden z těch šlechtivých a poctivých Němců nahlížeje potřebu české řeči." Melichar zde hodnotí své jazykové znalosti velmi skromně; je to způsobeno

tím, že se učil jako všichni naši čeští studenti té doby na gymnáziu i na univerzitě jen německy. Spíše bychom mu mohli gratulovat k výsledku jeho působení, čteme-li české dopisy Lüssnerovy psané bezvadnou češtinou, lepší než některého studovaného Čecha. To ovšem nebyl jen výsledek Melicharova působení. Dr. Melichar vypravuje dále, že jezdil častěji do Prahy a vždy tam obstaral některé nové české knihy a noviny, o kterých "jeme na potom s přítelem Rybičkou, Lüssnerem, Schlaufem rozmlouvali".

Pro Němce v Chrudimi, který chodil do české společnosti a hovořil tam česky, nebylo to v tehdejší poněmčené Chrudimi nějakým zvláštním doporučením. Melichar o tehdejší chrudimské veřejnosti píše: "Německé vychování trousilo svou kulturu nejen do vyšších vrstev, ale i do domů měšťanských. Sprostý lid co tu zmohl? Nebo i na nás, totiž Rybičku a mne, kteří jsme se opovážili hovor po česku vésti, koukalo se jako spatra; každý na nás pokukoval a ukazoval si jako na vlastence, čili lépe kacéřované rebelanty, s kterými není hodno zacházeti..."

Tím podivnějším se nám jeví stesk Lüssnerův, který v dopise Rybičkovi (nikoliv Adámkovi, jak je uvedeno přehlédnutím ve 4. čísle Zpráv) si stýská, že je v Chrudimi opuštěn a že se tam v oboru starožitností a místopisu ničeho nedělá. Vysvětlením je datum dopisu 19. 7. 1846. V té době již jeho přátelé z Chrudimě odcházejí. Děkan Ziegler toho roku zemřel, jeho přítel Rybička je v roce 1846 přeložen do Vídně, tehán Rybičkův Dr. Koseyk je již nemocen a příštího roku umírá, Dr. Melichar, jehož manželkou se stala druhá dcera Koseykova si hledá jako lékař nové působiště, aby pak na čtyřicet let zakotvil v moravském Křižanově.

Z druhého pobytu Lüssnerova v Chrudimi, kdy tam přišel jako první krajský komisař, jsou v chrudimském archivu 4 dopisy, jež Lüssner psal Rybičkovi do Vídně. ²⁾ V prvním dopise píše Lüssner o úpravách kostelů v Poličce a Přelouči a informuje pak Rybičku o stavbě krajského soudu v Chrudimi. O osobních záležitostech se Lüssner nezmiňuje kromě pozdravů paní Rybičkové, kterou Lüssner

jako dceru Dr. Koseyka znal již z doby svého prvního pobytu v Chrudimi. V dalších dopisech projevuje Lüssner starosti o svou existenci. Na obzoru je zrušení krajského úřadu a Lüssner neví, jaké budou jeho další osudy. Již před tím byla zamítnuta jeho žádost o místo přednosta v Chrudimi "pro ... náklonnost k národním snahám" (rozuměj českým). V prvním nedatovaném dopise z roku 1865 je ještě optimista. Píše o tom, že okresní přednostové z Pardubic, Vysokého Mýta a Litomyšle půjdou již na odpočinek a doufá, že "je teď velice pravděpodobné, že mě do jednoho z míst těch za okresního dají." Sám by nešel rád do Pardubic a vysvětluje svou nechuť obtížností tamního úřadu. Jinak v tomto dopise informuje Rybičku o nově nalezených chrudimských starožitnostech a zvláště podrobně píše o úpravách michalského hřbitova a kostela a o nalezených tam náhrobcích, které byly pak umístěny zvenčí na kostelních zdech. ³⁾

Pesimističtější je již v dopise z 10. 6. 1865: "Každý den musím očekávat, že mne někde do nějakého hnízda vyženou za okresního přednostu ... jen tuze nerad bych do některého exilu šel a tam smutně moje léta strávil." Ale i tak neopomine ho informovat o konzervačních pracích na hřbitově a kostele svato-křížském, zpravuje ho o návštěvě hradu Kosti a Hradce Králové. Píše mu též o koupi mnoha vzácných knih od p. Devotyho za cenu dosti levnou. ⁴⁾

Své úřední zklamání vyjadřuje Lüssner v posledním dopise z 26. 6. 1865, kde projevuje přímo obavy o svou další existenci v případě zrušení krajského úřadu. Píše o návštěvě Prahy u místo-držitele hraběte Lažanského "bych sobě toho vyžádal, aby mne nedali za okresního do mizeráckého hnízda. Vždyť víte, kdo není doporučen, bývá jistými frázemi odbýván a v minutě nejbližší již ti pánové nevědí, že člověk u nich byl." Ale i při těchto svých starostech píše o pokračujících úpravách u sv. Kříže a sděluje výsledky svého čtení tamních starých hřbitovních nápisů. Informuje také Rybičku o počátcích chrudimského muzea: "Museum, ač vyššího povolení ještě nemá; prospívá čím dál tím více; mimo

velikého množství vzácných knih a vycpaných ptáků dostalo se mu též již dosti nerostů a pěkná zásoba mincí."

Lüssnerovi začalo pak putování po jednotlivých okresech: v Roudnici, Bělé pod Bezdězem, Jičíně, až trvale zakotvil v Hořovicích až do svého penzionování v roce 1880. Že Lüssner ani pak na Chrudim nezapomněl, o tom svědčí jeho články s chrudimskými náměty v Památkách archeologických a místopisných v roce 1868 a 1869, ale i jeho korespondence s Chrudimí v roce 1886, šest let před jeho smrtí. Chrudim se tehdy zabývala myšlenkou vydat velkou monografii o dějinách města Chrudimě a požádala Lüssnera, tehdy žijícího v Praze, aby do této monografie napsal článek o nejstarších dějinách Chrudimě. Lüssner dopisem z 8. 6. přislíbil: "Podám stručně co vím a mám s poukázáním, kde by obsírnějších zpráv o věci té neb oné v nalezení bylo. Třeba bych tedy nesepsal sám děje dob pradávných, sestavím látku tak, aby dle toho každý mohl dle soustavy celka (sic!) psáti více méně obsírně." Žádá pak ředitele městských úřadů Galata o podrobnosti. ⁵⁾

A skutečně již 22. září 1886 poslal tehdy již třiasedmdesátiletý Lüssner slíbený článek o nejstarších dějinách Chrudimě. Článek ten na deseti stranách kancelářského formátu té doby přináší soupis všech archeologických nálezů v Chrudimi s odkazy na články v Památkách archeologických a v Musejníku. Je sice poplatný době, ale svědčí o velkých znalostech autorových i o jeho kritičnosti. Ponechává "budoucím pokrokům vědy rozřešení otázek nám ještě záhadných, podávající však již nyní potřebné k tomu pomůcky a doklady." Ke článku je přiložen Seznam spisů a výkresů k historii a topografii města Chrudimi se táhnoucích. Seznam je doplněn soupisem starožitností Lüssnerem věnovaných chrudimskému muzeu. Soupis datuje Lüssner dnem 22. září 1866, ale to je ošividné přepsání Lüssnerovo má být 1886.

Doplňkem toho jednání jsou koncepty tří dopisů, jimiž obecní úřad chrudimský děkoval 5. 11. 1888 Lüssnerovi, Rybičkovi a Karlu Adámkovi za zaslání materiálu k dějinám města Chrudimě. ⁶⁾ V téměř oddíle je 16 stránková práce M. Lüssnera s datem 1886 později

někým označená O začátku Chrudimě. Název není přiléhavý - jsou to v podstatě výpisy Lüssnerovy k dějinám Chrudimě z pamětních knih děkanských a městských. Následuje pak 14 stran přepisů nápisů na náhrobních kamenech, epitafech i některých domech v Chrudimi, ale v této části je rukopis Lüssnerův sporný.

Poznámky:

1. Rukopisné Paměti MUDr. J. Melichara jsou uloženy v OA Chrudim v kartonu pozůstalosti po Jaroslavi Adámkovi
2. Dopisy jsou uloženy v OA Chrudim v oddělení Rukopisy, inv. č. 15 (oddíl 17). První dopis je neúplný a pochází z 30. ledna 1864. Další tři jsou z roku 1865. Všechny jsou psány Lüssnerem česky.
3. Tyto náhroby na kostele michalském jsou dodnes. Na straně jižní jsou dosti zachovalé, na severní straně utrpěly hodně povětrnostními vlivy.
4. Devoty byl tehdy farářem v Mikulovicích nedaleko Chrudimě. Byl titulárním kanovníkem vyšehradským a před tím působil v Sedlci u Kutné Hory a tiskem vydal kromě jiných věcí dějiny tamního chrámu. Pocházel z rodiny italského původu, jehož předci byli známí sochaři a řezbáři pracující ve východních Čechách. Byl v přátelských stycích s chrudimským Zieglerem a podobně jako on byl sběratelem starožitností, z nichž mnohé věnoval Národnímu muzeu. Po smrti Zieglerově poslal do pražského muzea Zieglerův deník o jeho cestě do Vídně, Prešpurku a Budína; tento deník je dnes nezvěstný. Lüssnerovo jednání s Devotym bylo spojeno s určitými potížemi. Lüssner sám se zmiňuje Rybičkoví o jakési tajemnosti celého vyjednávání o čemž v dopise psáti nemůže.
5. Dopis Lüssnerův i jeho další příspěvky zaslané v roce 1886 jsou v OA v Chrudimi, oddělení Rukopisy inv. č. 12, oddíl 1.
6. OA Chrudim oddělení Rukopisy inv. č. 15, oddíl 18.

OBSAH

Záchranné výzkumy, terénní průzkumy a další akce AO K MVČ v roce 1976 Jiří Sigl, Vít Vokolek _____	3
Výzkum pozdně paleolitické stanice u Trutnova Slavomil Vencl _____	11
Archeologický výzkum v Milovicích (okres Jičín) v roce 1976 Miloš Vávra _____	13
Záchranný výzkum v Úhřeticích v r. 1976 Vít Vokolek _____	15
Další hroby z doby stěhování národů v Lochenicích, okres Hrádec Králové Jiří Zeman _____	20
Další výzkum hradu Vizmburku v roce 1976 Antonín Hejna _____	21
Archeologický výzkum románského kostela v Zahrádce, okres Havlíčkův Brod Antonín Hejna _____	23
Sídliště vypíchané keramiky v Rosicích u Chrastí Vít Vokolek _____	29
Záchranný výzkum v pískovně na katastru Dobřenic (o. Hradec Králové) v letech 1969 a 1974 Jiří Sigl _____	34
Zjišťovací výzkum v Licibořicích (o. Chrudim) Josef Novák, Jiří Sigl _____	52
Moric Lüssner v Chrudimi František Šáda _____	74

Do tohoto čísla přispěli:

Jiří SIGL - KMVČ, pracoviště Hradec Králové
Vít VOKOLEK, prom. hist. - KMVČ, pracoviště Hradec Králové
Dr. Slavomil VENCL, CSc - AÚ ČSAV Praha
Miloš VÁVRA - Národní muzeum, Praha
Dr. Jiří ZEMAN, CSc - AÚ ČSAV, Praha
Dr. Antonín HEJNA, CSc - AÚ ČSAV, Praha
Josef NOVÁK - Chrudim
František ŠÁDA - Chrudim

Pokyny pro autory:

Zpravodaj KMVČ uveřejňuje původní společenskovedné práce, přírodovědné práce, které mají vztah k východočeskému regionu. Kromě článků monografického charakteru budou otiskovány drobné zprávy, recenze, edice pramenů, diskuzní příspěvky apod. Došlé příspěvky posoudí a o jejich uveřejnění rozhodne redakční rada.

Při psaní příspěvků zachovávejte tato pravidla:

1. Rukopis pište strojem ob řádek /cca 30 řádků na stránku/ po jedné straně papíru formátu A4.
2. Hlavičku upravte takto: Název práce nechť je krátký a výstižný. Pod jméno autora uveďte pracoviště.
3. Obrázky, tabulky, grafy průběžně očísľujte. Pérovky kreslete černou tuší na bílý kladívkový papír, fotografie zasíľejte pouze kontrastní na bílém lesklém papíře.
4. Seznam literatury pišťte jednotně v tomto pořadí: Autor, název práce, místo a rok vydání, odkaz na příslušnou stránku. Jde-li o práci časopiseckou připojte název časopisu (sborníku) a ročník.
5. Práce jsou honorovány ve smyslu vyhl. MK č. 25/1967 Sb., část II. sazebníku odměn.
6. Na konci práce připojte svou adresu.

ZPRAVODAJ KMVČ. Vydává Krajské muzeum východních Čech se sídlem
v Hradci Králové. 2. číslo IV. ročníku připravil Vít Vo-
kolek, prom. hist. Redakční spolupráce: M. Koubek, Dr. K.
Lohniský, PhDr. J. Malina, ing. F. Pocházka, B. Mocek.
Redaktor: PhDr. Jiří Malina. Grafická úprava: O. Šlégr.
Náklad 300 výtisků - pouze pro interní potřebu muzeí.
Neprodejně.
Povoleno OK VČ KNV čj. 1514/kult.
Vytiskla tiskárna Klubu pracujících Trutnov.